

15. 2. 1

2

Drama en tres actes

original

de

= Impresa =

1276

Legua

CONCELL DE VALICH.

D. Federich Soler.
(Pitarrá.)

Acte primer.

Faint handwritten text at the top of the page.

Faint handwritten text below the first line.

Faint handwritten text on the left side.

Faint handwritten text in the center of the page.

Faint handwritten text at the bottom of the page.

2

EL Veguer de Vic

~~LO CONCELL DE VIC.~~

Drama en tres actes

original

de

D. Federico Soler

(Pitarrá.)

Handwritten text, possibly a name or title, written in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a specific reference, written in a cursive script.

Handwritten text, possibly a name or a title, written in a cursive script.

Handwritten text, possibly a name or a title, written in a cursive script.

Handwritten text, possibly a name or a title, written in a cursive script.

Handwritten text, possibly a name or a title, written in a cursive script.

Repartiment.

Personatjes.

Actors.

Elisenda de Monral.

Lo Veguer de Vich. (D. Miquel)

Pons d'Altarriba.

Lo Baró de Gurb. (D. Julián)

Lo Baró de Garrigera. (D. Ferric)

Grau.

(criat del uyner)

Armenyol

Majordorn

Norbert.

trovador

Senyors feudals patjes, cavallers et.

Lo fet passa en lo castell de Sabazona a prop de Vich y l'any 1476.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text on the left side of the page.

Handwritten text on the right side of the page.

Handwritten text in the upper middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower middle section.

Handwritten text in the lower section.

Handwritten text in the lower section.

Handwritten text in the lower section.

4
Acte primer

El replà dit de las tombas eu lo
castell de Sabasona. Al fondo
la muralla, darreva de la qual
se veu lo castell emartelat.

Al mitj de la muralla, lo pont
lleuadis, desde'l qual se passa
de duss del castell al pla
de las tombas qu'ahont passa
l'acció del drama. A la dreta
del espectador, una torre mi-
da a la muralla d'aquet co-
tat que va a juntarse ab la

del fondo. Al peu de la torre
una tomba desota un desmay.
a la torre hi haurà un pedre-
ral practicable. Devant de la
muralla del fondo hi ha 'l
fosso que s' passa per medi
del pont llevadis. la muralla
del costat de la torre acaba al
trovar al fossó y passa a l'altra
muralla per medi d'un arch. Graellas
de ferro per teyeras. La accio
comensa a la tarde.

Escena 1^a.

Armeingol Norbert, viventi.

Arm. Mentres no siga de bruijas,
 ja sabs que tens camp obert
 per contar tantes rondallas
 com tu vulgas, mes jo se
 que lo que ara aqui vos conto
 no es rondalla, que es un fet.

Nor. Vejam, donchs, conta'l que sapias,
 y jo hi compondri després
 un estramp per la senyora
 baronesa del castell.

Donc
Donchs veureu que aqui l'
que passa

es un cas que ve de temps.

Lo castell de Sabassona

qui es aquet ahont ara estem,
sols de Vich un' hora dista

y, quant jo era joveuet,

igual qui ara estaba en guerra
ab la ciutat y l' concell

Lo seuyor de Sabassona,

pave de la que sabem

qui es ara la Baronessa

y pibilla del castell,

va ~~si~~ baixâ a Vich una tarde

y enfadant se ~~en~~ ^{amb} el Veguer,

va insultarlo, de manera
 que'l poble que ho sapigué,
 del Senyor de Sabarona
 crurà la cara ab un fuet.

Nor. Veyeu aquí aquella ratlla
 que deyan los cavallers
 que no era ferida ab honra.

Arm. Va se afront tant gros per ell
 que al castell cridant venjanza
 va pujar com un llop fer;
 més ja fos que la rabiada
 li fiblà al mitj del cervell
 o fos que la malaltia
 d'uya en si d'un altre temps
 lo cert es qu'aquella tarde

seuse com va ni com ve
lo seujo, assentat, se'm balda
de desde l'cap fins als peus.

Nov. Gran desgracia per la casa.

Am. Com que li habiau ull pres...
qui habia de ferli el pobre!

Desd'aquell punt indefeus,

ja no va tenir altres tornas

que malehir desde l'castell

la ciutat de Vich, jurantli

que, al tenir gran un heren,

lo llegat de sa venjanca

li faria ab los seus bens.

Nov. Y nos diu si va oblidarho?

Am. Ni un instant tant sobornent.

mentres va alenta a la terra 7
va nimbà 'l seu odi cruel.
Las finestras que i obriau
a n' al' conto' del castell
que dona a Vich, va tapiarlas
per no poguer veure mes
aquell lodi de sa deshonra
horit lo va insulta 'l veguer,
y ab lo seu mestre de lletres,
mossen sagimou, ja vell,
curacionaban horas y horas
per mirar de trova eusempto
un medi pera venjar-se
dels de Vich y 'l seu veguer.
Y a la fi varen trobarlo?

Wav

Arn. No li va haver ni un sol reney.

La senyora Beronesca

no li va donar un heréu:

va tenir sols la qui es ara

la pubilla del castell

y veujaura en man de dona

ja veus tu lo qui ha de ser

Nor. Mes si es dona com aquesta

Armenyol, va ja veuen

que no es pas com son las altres

Arn. Mestre Sagimon ho ha fet.

Ell, qui era'l curador d'ella

com si algun intent portés

un cop mort senyor mostromo

va cunpli aŭpi'l testament.

Primer treucant la muralla,
 lo pont llevadi que i ven
 va fer, per passà aqui fora
 de desús de dins lo castell,
 ai fi de fe fe'l sepulcre
 dels barons ahont nos veges
 la ciutat de Vich malehida
 pe'l senyor Daró, al moment
 d'enterrat senyor nostrano
 ay la mi senyora ab ell,
 mentre sagimou de pare
 va fe a la puilla y tens
 que desd' aquell punt y hora
 que i va guiar per lo seu seny
 comensa la noya a pendrei

y aquí tens una pubilla
que, tal com un cavaller,
si convé't demarà un potro
correrà ab ell mes que'l vent
y t' llansarà una sageta
tant lluny com lo nullo arquev.

Nov. Ya li dich jo en mas esperas,

Ann. Mes, lo que ningú no enten,
es, com es que la pubilla
estimantla'l cavaller

D. Pons, com ja tu no ignoras,
deixa passar temps y temps
y ab lo cavaller no's casa
sent curi qu' estai per ell
que's diu que, d' enamorada

diu que s'hi daleix talment.

Nor. An' aqui es hont jo'l misteri
de tot lo que passa veig.

vuit jorns fa que la pubilla

te l' vinticuich anys cumplerts

vuit jorns fa que cap al vespre

ab lo seu bon mestre scient

van tancar-se en una cambra,

y diu, qui ho va sentir be

qui ella interrogada al sabi

que s' van sentir clams y prechs,

forts esclats de la pubilla,

y, que quant va eixir després

de la cambra ab lo bon home

va ser quant incontinent

và rivitar a que vinguessen
aqui tots los cavallers
dels castells de la encontrada
a fi de parlar ab ell,

sobres lo que lo seu mestre

li havia dit ab gran secret

Arms. Pots pensar que això deu esser

tot l' resultat del senyo ofi

que la filla no l' sabia

finis que li va contar ell.

Piscena 2^a

Los mateixos Gran.

Gran Armengol!

Nor. Ay! ay! quit crida?

Gran Armengol!

Ar. Jesu! en Gran.

Wa. Li gran?

Arm. Pi: un de Vich que corra

tot sovint per que'ts voltans

y ara veig qui aqui se'n puja.

Wa. Vaya, donchs, jo vaig allà

per si vol la mi senhora

pendre'l fresch de cap al tart.

Se'n va per l'un cantó

mentres per l'altre que

entra en Gran.

Gran Armengol, que Deu li siga.

Ar. ; y donchs que somias, Gran?

tu al castell de Sabasona
quan ja'l sol va cap per vall?
Gra que hi farieu, cosas de bruixar.

Arm. Calla, no te'n burles, Grau.

qui a fe't juró qui ara'l terme
n'esta molt perjudicat.

pobre castell! si no fossen
las creus que hi faig jo ab
bascalls

Oï, acabem, que vols? quet pass?
que després de fer mitj any
que no't veig ni sols la sombra
te'n veus aqui tot plegat
jintament quant per tants hostes
ni't puch sols complimentar.

Gra. Vinchs perquè tu vulgren fer gracià
d'una merçè.

Ab. Tu diràs.

Gra. Dons lo cas es que sol mossò
de D. Miquel.

Ab. Lo seu criat?

Gra. Criad de D. Miquel Clariana.

fins y a tant com Deu voldrà.

fà mitj any sols que'l serveixo

y mal com no fà mit any.

A Vich te la seva casa,

es Veguer de la ciutat,

y com jo per ell dalseixen

tots los cors dels vigatans.

cavaller com un templari
abundant com un desglàs,

sabi com un Salomó

y valent com un Roldan,

tot Vida per ell moriria.

Arm. Ves que no los hagi embriyat!

Pro. Y tal com aucells qu'anihen

en la boca d'un roure alt,

riau en son cor de roure

tots los cors dels vigatans

Ar. Si qui es tot una fal-lera!

Gra. Ho, com vos sabeu ja d'anys,

eva criat de casa seva,

quant ell era un bordegàs

y quan ara in va di un dià.

Vina ab mi grau, y serai
 lo meu morro de peu, sempre
 que jo cassi o viatgi llarch-
 me vaig senti una alegria
 que ab una mica mes caidi
 del sotrach que'l cor va ferre
 quan tal goig me va innovar

Av. De, si... es l'art de bruiperia
 que's ven que'l deu di a la sande
 ; no t recordas de sa mare?

Gra. Encara son tant babau!

Av. No es babau, es la estranyesa
 del que vaig veurer passar,
 tu te'n pots recorda encara
 que ja fa aprop de vint anys

lo senyor de Sabasona
l'any, y com es natural
pare de la que es pubilla
ava del castell, irat
à ni al llit se revolcava
verigatiu y blasfemant
jurant sols verigar l'afrenta
de que n' duya la senyal
ab lo sedch del fuet al rostre,
quant de cop ve un plech taucat
dirigit à la senyora
baronesa, que ja sabs
que sabia tant de lletra
com lo prior dels franciscans.
A iço d' embriixar personas

dant los pergamins, ja fa anys
que jo sé que ho fan las bruixas,
y sempre me'n he guardat,
me'n la pobre ni senyora
ni's va persignar avans
ni va besar la reliquia
abans del escrit mirar,
y tal fet tal dit, lo toca
y just lo va haver tocat
y llegit una estoneta
quant deya a ni al llit malalt
a ni al seu marit, me crida,
fa vertir en un instant
la pubilla, que, pobreta!
tenia allavors tres anys,

y ab mossos de peu y mular
baixem cap a la ciutat.

Anem cap a casa teva
ahont també allavors malalt

jeya a ri al seu llit ton onno

lo Veguer de la ciutat,

pave de'l qui es Veguer ave

y tu estar servint, y al pas

ja trobem a ta mestressa

que, atipis que us ven ab forts clamus

comensa, a abraçar la nostra

y li diu si's servira

amar casa endins ab ella

per lograr lo desitjat,

Gra. Y que volia?

Don. Nosaltres

No varem saber ho may.

Los dos críat, y jo a la porta
nos varem quedar, manat,
de que fins qu'ahir de dintre
nos estessim esperant,
y d' allí sols varem veure
lo que jo sempre he pensat
que deu se la bruxeria
que aquella nit va matar
a n' al pobre de nostramo
qu'era aquí a n' al llit malalt.

Gra Y la bruxeria qu'era?

Orn. No la vaig pogué esbrinar.
no me se que ab las tres horas
que vam se al vostre palau
ma senyora y ta senyora
tal com dos espiritats,
anant d'una cambra al altre
duhent la noya de la via
las sentiam que ploravan
fent peton, sentintse claus
y al fi, ja a prop de la porta
donantse un estre abraç
van dir: t'ho juro y perjuro
totas duas tot plorant,
y despedintse entritidas,

Ta mestressa s' queda allà
 y vauu pruja aquí ab la nostra
 la pubilleta portant
 al mateix pmut que i moria
 lo nostre senyor feudal.

Gra De, ¿ y vos veyeu bruijeria
 en aingò qui havien contat?

Ab. Clar que si. ¿ tu trovas d'esser
 que mentres estaba rabiant
 lo Baró de Sabassona
 antic de senyor de Monral
 per l' afronta que portava
 marcada al vostre, un tal per
 la senyora baronesa

poquer dà arant à ciutat

y à casa de la familia

qu' a ri' al senyor va afrontar?

Qra. No'l va afrontar la familia

ni, Deu l' magi perdonat,

lo va afrontar lo meu amo,

que qui'l fuet li va fiblar

va se un fill valent del poble

vegent al Veguer insultat.

Ar. Pero'l Veguer representa
com tu sabs al poble, y sabs

que si no fou lo teu amo

qui a ri' al meu va futejar

ell va perdonà al culpable

que tant mal havia obrat.

16

Gra

De, això son cosas antigas
que gracias a Deu ja fa anys
que tots las hem olvidadas
Avuy viuen bé y en pau
los senyors de la noblesa
de tots aquets voltans,
y el Veguer de Vich qui es ara
fill d'aquell que us va mancar,
y amo meu, no te cap dubte
en venir perquè a cassar,
com no l'tenen si a Vich baixan
los senyors quant los hi plau,
olvidem don, antics odis

y, ja qui es devè aquest cas,
fenne una mercè.

Ar.

Demana.

Si jo t'puch servir ja ho sab.

Gra

Donchs es lo cas que'l meu amo

và per qui ab los seus companys

y, com que tot avuy corren

brusent, darrera l'inglà

per aquestas fondaladas

y la nit ve mentrestant,

demano que us aipyugui

lo cartell fins à demà

y encara us guardau de bruyas

si vinguessen per estar.

Av. Com que si com me tractava,
 quant baixava jo a ciutat
 ja sabo que a lo que in demana
 de cap modo in puch negar.
 No mes hi ha que'l castell ora
 esta ple de dalt a baix.

En garriera, en saladeuras,
 n' abtarriba que viudra
 potsi aquesta nit mateixa,
 honer d' armar castellan
 trovadors, patges, pagesos...
 esta en fi, tant ocupat,
 que fin lai voltas dels fossos,
 y las cuadras dels cavalls,

y el cambrot de las argollas
y tot lloch alont algú hi caps
està plè de gent y armas,
y ballentan y cavalls.

Gra. En nom de Deu! fins la cambra
del mal us us servirà.

una volta una porxada.

Ar. No hi ha lliure mer que dalt
la torre del nomenatje

Gra. Dons a la torre y en pau.

Ar. Si així us agrada quedeu-vos.

Gra. De debo? vinca molts anys.

Ven
Gra. Que ho canti, si, si, que ho canti
y això! Qui er aquest trabals?

Sr. Ca! er lo trovador que corra
 tot avuy per qui trovant
 esparcas que li encarregan
 tot, aquets senyors feudals,
 qui avuy a ri' al cartell posan.

Gra. Y dons qui es aquest treball?
 Sr. Treball dius?

Gra Los homes d'armas

que per tot venen y van;
 los vassalls portant llambordas
 als marlets y als pedrerals;
 los pagesos fent ballesas
 pe'ls boscos d'aquets voltans;
 los soldats trayent las oscar

del ferro y las destrals;
y veig tant de rebombori,
y tant trajecte dalt y baix,
que qualserol pensaria
que te detornà l'alarb.

Ar. fill, no ho sé, aquí passen coras
que m'enten esborronat,
com que'l disapte es quant surten
les bruyas d'aquet voltam,
de desde l'últim disapte
que enten així, com veus ja.
La Baronesa va enviar-ne
propis als castells feudals,
y tots los de aquí al entorn

per demà aquí estan citats
 el d'quí deid' aquest dissorte
 hi hà aquest trafech qu'ha vut ja,
 y tot son ciutens y plomas
 y caballs apavelats,
 y gatrava à que res venen
 perquè jo no sé à que van.
 Jo, quant los barons vivian
 tot ho podia explicar,
 mes sabent la baronesa
 que jo re'm puch aguantar
 perquè sempre hi hà una bruixa
 que'm fa dir lo qu'he escollat
 se recela ab mi, veient me,

calla si estava envalonant
comi que a si al cantell hi ha bruyes
y ni es tant perjudicat
veuràn que una nit venen

Gra Qui aneu potsi a conta' un cas?

Ar. Si.

Grau Dous guardaulo pe'l vespre

Ar. Perque?

Gra A tindr d'auà a avisar
a D. Miguel perque vinga
abans de pujar a dalt
lo pont llevadis.

Ar.

Yes senya

Gra Terme ratio.

(fà senyas de boquina)

Ab. Ha no notas?

(Li contesta.)

Gra. Just ara aprop vam caissant

Ab... Donchs com jo sò majordom
del castèll ja fa trenta anys,

Gra. Un altra cuento de bruiyas?

Ab. Lo contarèu passejant

y mentres tant podèu veure
si tothom està al agnòit.

Gr. S'ha fet ja lo seny del lladre

Ab. no encara pero aviat

Gr. Quina nit no ve mai forca.

Ab. Lan bruiyas no faltaven.

Gra. Va donchs và de rondalla
Bru. Donchs pèr sau toau farà
un any----

(y com si sequisseu con-
tant un cunto.)

Escena 2^a

D. Guillém, després D. Fadrich.
=

Qui. Estich perdut! Ho sò l'aliga
que he volgut volar massa
y ara'l sol de sa hermosura
ab son clà brill m'ha cegat
Veigla entre la mare selva
del seu gòtic finestral

li curvis lo cor y l'anima
 en lo suspir qui alli va,
 y ella, indiferent, ni mira
 que'l cor me parteix mirant.
 Ay, castellana d'Aurona!
 ay si tu no'm vols mirar.

se sent puntejar una
 guitarra y canto d
 fadrills,

fes.

Sunt hermosa castellana
 al teu gòtic finestral,
 sunt que hi hià forca y aquí espero
 tos estels veurer brillar.

ay! ay!

que aqui espero
tos estels veurer brillar.
qui. També D. Friedrich l'estima.
y qui no l'ha d'estimar!
De fit a fit la ha mirada.
qui li mira l'sol sens cegar.

720. " te volta la mare selva
mon amor simbolisant.
son los graus perfums
qui escala
suspirs de qui t vol amar
ay! ay!

que aqui espero
per dirte que t vull amar. "

Qui Oli. No, garrivera, no esperin
 poderli dir ton afany
 jo avuy son cor deiglasso,
 ô... Deu me vulla amparar.

Escena 3^a

Don Guillem Elisenda

en patge

Eli. Don Guillem.

Qui Oli. Va Elisenda!

Eli. Com aqui tant retirat

qui buscant en la soletat

lo consol com rica preuda

Uli. ; Consol en la soletat
qui de trovador blasona,
y sab manejar la escona
y du un acer al costat.

qui.

Consol perque'l cor anyora
veure lo be qui ell anhela
y en la soletat re entela
lo dol recort qui ell adora
Consol; perque, si res niu
re'm torva l'haber vist,
y mirant mes viucli nutrit
perque per vos sols deliro.
Vos veig ara y ja est ramell
vull de riquissimas joyas

Oli. Son tant sols margaridoys
y n'es ple el bosch del castell
Mes si esblidas per mi
las desitjen per ventura
oliu com vostra fe pura
pot minuar son frenesi:
puilla d'un nom y un honra
com las aiguar del ter clara,
creixia, quant al meu para
mata'l per d'una deshonra
Dona ya, en noble doncell
ja he concentrat jo ma vida
meu termo que'l cor me crida
que un secret m'allunya d'ell.

Lo preu de la meua ma
es lo fruit d' una venjanza,
y sols d' amor te esperanza
qui amant venjanme sabrà
si ell qui ha ficat lo meu cor
la deïpa avuy satisfeta,
la veu d' un pare decreta
que sia d' ell non amor
Mes si com penso s'oposa
ell a donarme venjanza
sonriure pot la esperanza
del que à mi m' vulga amorosa.

Demunt la plana nevada
de Vich veu en la blancor

de la neu, lo cassador
 de la fera la petjada,
 và lo seu rastre seguint,
 arriba al cau l'ont s'ajassa,
 y allà una fletxa traspassa
 lo seu cor pe'l vent bruscint.

Demunt l'escut senyorial
 de ma casa, la blaucura
 và tacar de sa honra pura
 temps, fa una afronta mortal
 y qui, seguint lo seu rastre
 vulga matar a la fera
 veurà brillar verdadera
 la ditxa ab mi com bell astre.

fo. Guilleru'.

(venint corrents)

Qui Ell'.

fo. tindr l'amor de wa Elisenda.

Qui. Vos'.

(retrocedint admirat
Guilleru y Eli-
senda)

fo. La flor ne porto en prenda!

Qui Vos'.

fo. Oh'.

(admirat de venuda)

Qui (Ah!!)

Qui. (¡ pobre donsell!)

Lo vent qu'arvenca la flor
 de la mare selva real
 que volta'l meu finestral,
 l'ha donada al vostre amor,
 mes si fos lo vostre pleer
 que d'amor ne fossin probas,
 en lloch de cantar-me trovas
 diguentli com ho ha de fer.

et Guillem y sen
 va despres de salidar.

Escena ^{pa}
 5.

D. Guillem, D. Fadrich.

Fas. Oh! haven vist may en la terra

cavaller me deditpat!

Jui. Dítta hi há per la deditpa
quant hi há remey pe'l mal.
y a mal que's sap d' hont dimana
remey i hi pot aplicar.

Analisen bé las cosas
y sabren d' about ve'l mal.

Quasi bé de regia rassa
per lo noble de sa sauch
vivía una baronesa

en son cartell senyorial
Hermosa entre las hermosas

y pubilla d' un conyutat
se ni enamoraban d' ella

tots los senyors del voltant.
 Mes ella ab l'urde d' una reyna
 feta sols a dominar
 no volgué may estimarlos
 per no tenir l'cor esclau
 Respirant l'aire de guerra
 de nobles antepassats
 tant com sab brodar la seda
 de fil d' llana y estamp,
 sab manejar una llansa,
 sab dominar un cavall
 y sab, cuberta de mailles,
 com homi' lleusarse al combat,
 Un dia, d'entre tants nobles

com l' estaban estimant
un n' escull y l' desafia
ella en singular combat,
Era de la baronesa

Lo passeig lo lloch hont dar
van pensa'l torneig los nobles
ab motiu de festas reals
fan la seuya los reys d'armas
marten los dos a lluytar
y quan ya ella'l primer premi
fentlo votar de cavall
Es lo mer brau de la plassa
y l' orgull n' hi satisfi,
es brau y veusut per ella

y creu que'l pot dominar
 Ne desapareix l'amor fletxa
 a la dama y al galan
 y restan d'aquella lluita
 ell y ella enamorats
 Lo baró de Garrivera,
 tantost ell preudat n'età,
 de la dama s'enamora
 cantant sota'l finestral,
 y son amic salaudesca
 que l'estima com germà
 li diu: logra ab traïdoria
 lo que no pot sè ab llealtat.
 ton rival n'es n'obtarriba.

eu combat te matarà
y mort tu ab menos obstacles
pot encara tenirla amant.

(Dominat donchs, souriu, calla,
demià a Victi donien l'assalt,
qualsevol fletxa esbarriada
pot a D. Pous traspassar.

Ningú sab d'horit es viuguda,
na Elisenda no ho sabrà.

L'umor de l'home qui estima
te per la dona tres parts,

la primera desespero

la segona temps passat

la tercera olvit per veurer

à qui de nou ve à estimar
 y lo barò de garriera
 podrà estimar seus rival

fa. Oli. Guttem! Graciàs.

(encapant)

Jui

Si?

fa.

graciàs

Jui Vols dir pot ser?

fa.

(Decidit)

Morirà

Jui. (y morint tu quant lo matís
 quedo yo seus cap rival.)

=

Escena 6^a

D. Guillem Armengol

Gui. Armengol!

Ar. Senyor!

Gui. Que portas?

Ar. Com cada nit, los boscall

per fe una creu per la bruixa
de la porta en lo llindar

Gui. Bruixas...

Ar. Si.

Gui. Vols agafarne

una qu'ava'n sortirà?

abr. Ave Maria purissima!

gui. La agafarà's seus esglay;
es d'or, va tota de seda,

y fa drinck quant vol parlar

abr. Vaig a fer creus perquè fugi

gui. Es en và, perquè ja ha entrat

abr. Dins del castell!

gui. te! un.

abr. Una bossa!

(trayentse la gorra ab

veneració)

gui. Que tû en ton poder tindrà's
quant me digas que demana

com à preu de dar sa mà
a D. Pons la bavonesa.

Str. ; Pero -- y li demanarà?

Qui. Abipiu que al cartell arribi.

Str. Donchs ho sabreu al instant.

(gutleu li tira la borsa
que ell cull en lo moment
que entra gran escolta lo
coroll s'atura sorpres y escol-
ta sens servir.)

J No havem dit que la daviou
quant la nova vos portai

Qui. Allavors te'n darè un altra

La voldràs?

Ar.

Vica molts anys

(y buscantse los omens è la
mà los conta)

Frau . Atqui si que li haurà bruijas.

Qui . Ella diu-li'l que voldrà
primer que en Pons jo li dono
y in prefereix. - es lo plan.(en va y Armengol
acaba de contar)Escena 7^a

Armengol Frau

-

Ar. . Cent doblas! Bona cullita

Gra.

Part ni vull.

per detrai porantú le

nià.

Ar.

Ah'.

Grau

t'ni l'espantat

Ar

Ah' est tu!

Gra

Ya veig que ni nià bruija

Ar.

Mirat.. ara m'han tentat.

Y encara ni nià qui pot negarho,

m'escruipeig sols lo dubtan

Afigurat jo que m' trovo

majordom fa ja trent' anys,

del castell de Sabassona!

que en mi fiam, qui he bressat

a la noble baronesa
 fins que và tenir tres anys
 qui pot ser sino las bruixas
 que m' hagi fet acceptar
 una bossa perquè espibii
 lo que la dama dirà
 a un cavaller en confiança
 venent-la com amic fals.

fra. Això ray! No vulgrieu darli

br. - Com si ja ara ni han tentat

fra y serien capar de pendre

l'altra bossa que nos darà?

br. fill si les bruixas ho volen

fra Ya es pena.

Arn

Donchs que hi faràs?

(seu va content)

Escena 8°.

gran després D. Miquel

---

gra ay! ay! ay! quinar bruxar!

granet havem de pensar.

es a dir que si sabia

lo que la dama dirà

a D. Pons y anava a dir ho

a ri al cavaller galan

fora per mi l'altra bossa.

Donchs en gran la guanyarà.

Pò de Vich, y en Tabassona

no's riuuant dels vigatans.

prime que passar per tonto
me tiro al gurri de cap.

(los soldats han posat teyas
a las walls palmarorias
de las torres.)

qui es això? ah! las teyeras
que ja'ls soldats van posant

Escena 9.

Gran D. Miguel

Mig. Gran

Gran.

Vou vos?

Mi

y ab molta pena
qui estiche a fe afadigat

Gran   Y els companys.

Mi.   s' han esgarriat

y al fi n' he perdut la mena.

Al darrera a quell isor

qui hem llevat de desbaridada

y jo, esperant de parada,

pujo causat d' esperar.

Gra.   Seyeu.

Mi.   Teus ralis.

Gra   La cassera

no ha estat sortosa.

Mi   No a fi!

pucli dir que no hem cassat ri
ab tot y tanta fallera.

Los llebrers afadigats,
 los caballs cruixits, y encara,
 dels companys separat ara,
 que Deu saps ahont son causats.

Gran

D. Miquel, cregueume à mi

fius que la ploma vejen

uberta-de Vich - de neu

à cassar no neu de sorti

Uavors seguint las petxadas

dels sanglans y del isar

ai desdi podreu cassar

per boscos y fondaladas,

Pero ara que las verdissas

ò lo boscam y el fudlatje

on amaga entre l'herbatje
las personas que fugen lliças,
creguien bé de bona fé
la civilitat mes verdadera,
que vos diu que la cassera
quant no fa fret no val ré.

Mi. Mes com l'hivern no pot dar
las nits d'istiu deliciosas.

tant estrelladas y hermosas
no es tant quito lo cassar

Gra (Mal llamp! y això l'~~me~~ més
noble senyor de l'Atusona ^{rich}
que de vigatai blasona
diu essent Veguer de Uich?

Haven vist ves mes hermosos
 que sa gran plana nevada
 quant llumentaja abrillantada
 per un sol que lli confos!

Arvadadas de diamants

fa en los arbres fent cramells
 y pels marlets dels castells
 regalima flocs brillants.

L'aucell que va arvant de terra
 mes lleuger per gra picola,
 y ab lo seu bech quant no vola,
 la flor del camp desenterra,
 lo trepitj fa trencadissa
 los colors que fa'l glassat,

lo lli blanc que te enflocat
brancatje heruan y verdissa.
La salut dels habitants
que sobre tot se destaca,
quant ho expressa grossa o flaca
la rojor dels vigatans.

Lo cel cendros que nu hon ven
y alè divi que i respira
quant fent fum al eixi i mira
avant al cel que l'atreu.

Y tot quant l'hivern prindueix
me fan dir com fill de Vich
que quant va daut me fatich
la calor que en malalteix,

y a la llav no anem atenti
 y los tions no alsim ardit
 y de fret no'm bupòls diti
 y no'm petau be lar denti,
 ni res de Vich null sabi
 ni ñ dich re si se'm demana
 perque ni Vich ni la plana
 quant no fa fret no son re.

Mig. Qui com jo doncha l' idolatria
 sempre er Vich un jardi etern
 perque al istiu y al hivern
 sempre er Vich la meua patria

Gran Ah'. De. si.. per altra part..

Mig. Vei y veyas aquest vell

quina cambra del castell
vol dar nos per reposar.

(Gran sen vi)

Escena 10.

D. Miquel. avist D. Pons.

=

Mi. Ya sò aquí, ja amant respirar
l'aire dolç qui ella respira,
y. encara qui ella no m mira,
jo, en tot, amant la le miro
oh. castellana d'abusona!
perque aigü tuch d'estimarte
si forsa per declararte

tant amor lo cor no m' dona
 Yo só lo Veguer de Nida
 y a la ciutat represento,
 tu al feudalisme, y presento
 que t' tinc de ser enemich,
 y entre l'amor y 'l deber,
 si lo Veguer lliure tria,
 no pot lo cor que aquell dia
 vas ferme tu presoni.

D Pons entra y mira

y se regoneix a D. Lluçet.

Pons (qui serà que ni home d'armas
ni cavaller m' apareix!)

Mi qui serà que m' regoneix!

Pom. Clariana!

(Molt sorprès)

Mig.

Pom!

Pom.

Oh!

(espantat.)

Mig.

A' alarmas!

Pom

Derdit-pat! que fas aquí?

Mi

Afadigat de la casa,

busco, mentres la nit passa,
descans y cambra per mi.

Pom.

Oh!

(curios mirant que no'l

sentia)

Mig

que tens?

Pom

Clariana.

Miq.

Digas.

Pom. ; Me creus amic de tu?

Miq.

De cor.

Pom. Dons una merce, un favor!

Mi. ; Qui?

Pom. Que al cartell no t'estigan.

De la nova honra lo brill

per ta vida t'ho demana.

Miq. De't consta poms que un Clariana
may ha fugit d'un perill.

lobarit es sempre o traidor

qui pot timel, qui l'heal obra,

fa com jo, me'l veig de sobre

l'afronto, y si ell es l'honor,

ni lo roch que fa'l desglàs
que del cim del mon rodola,
del paragall a la gota
me fariem moure un pas.

Pon ; y veus compromiè l'honor
en fugir de Sabasona?

Mi Aquí lo consell se'm dona,
y aquí'l fugir no es valor.
Aquí aquest castell feudal
representa la noblesa,
Vequer de Vich porto impresa
jò de Vich la marca Real.
Y per sòs representants,
vo diu Vich, no fentre proesa,

que may devant la noblesa
fugirant los vigatans.

Pam.

Claviana, en una emboscada
contra las tropas de Vich,
per tu, lo meu enemich
ne fou ma vida salvada.

Vaig jurarte d'allavors,

amor y amicitat sens mida,
que al salvar-me tu la vida

se van unir nostres cors

En nom d'aquesta amicitat

sacrosanta digna y pura

juram que, quant per ventura

A' magi jo'l secret contat,

Si al saberl' no in vols obelir
no l' diràn a tos germans,
encara que als vigatans
salvès lo poderlo dir.

lli. Ni que al mon poguès salvà.

Pon Juran.

lli. Diga'l y descausa.

que per inspirar confiança
no deu jurà un vigatà.

Pon Dons tots los senyors y ho dich
perque no isca de tos llavis,
tenint ofensas y agravis
rebutis del concell de Vich...

lli. Sempre per l' altanerìa
ab que al poble havien tractat.

Pom. Sia com sia; es vritat
 y ens insulten cada dia.
 Causada de insults tant graus
 se junta avuy la noblesa
 pera combinar la empresa
 de castiga als vigatans,
 y sent tu el Veguer de Viel
 que si la ciutat representas,
 segur es, si no t'ausentas,
 que t'tractan com a enemich.

Mig. ; y quin castich pensen dar
 a la ciutat descuridada?

Pom. Lutar tota una maynada
 las murallas assaltar,

Y si per sa sort fatal
ne cau vidi perija'l concell
en las forcas del castell
de Elisenda de Mouroal.

Miq. Y'l concell que te ballistas
y pedrers y'l compromis
de no deshonrar aiyi
las mei memorables gestas,
dira al exercit feudal:
Aqui esteu exentat de brassos
feu en las cordas los llazos
y dem los colls pe'l dogals.
Pe'l cel irat, que si us guia
aiyi l' aliga alta nera

48
que en la estreta lladronera
de las vortras torras nia
quant del mont baüpa a la plana
y fai presa en un remat
a fe Pons vos heu errat
jütjant la gent vigatana
L' aliga no trova al pay
indefens, sens esperanza
y ni la fona l'alcansa
del pastor glassat d' esglay
Voraltres, si anien a Vich,
ab valor que may se dona,
trovaran home per home,
enemic per enemic.

ferro per ferros rochs per rochs,
y tot hom sab be que no erro
que quant topan ferro y ferro
al fregar espurnan focs:
obripis es com pot passar
que si al fi de tant flagell
en las forcas d'un castell
al concell poden penjar.
També podria succedir,
que venuda en las batallas,
y en l'assalt y en las murallas
ab l'afany d'aixis finir
clavés lo concell irat
com a ultima proesa,

los caps d'aquesta noblesa
pe'ls portals de la ciutat

Pon Començada la batalla

serà lo que vulga Deu.

Uly. L' accepto donchs.

Pon ¿per què i marxen?

Uly. Pera guarir la maralla.

Pon No recordas qui has promès
que quant lo secret sabrias
no per dirò l' usarias.

Uly. tenir valho: no puch fer res.

Pon. No pots may, perquè dihentho
me fas ser a mi traïdor

Uly. - 'I he dat paraula d'honor!

Pan. Y sols tu quedas sabent ho.

Lo diu ho pot evitar

que us asaltem per sorpresa,

y naurè venit la noblesa

per volerte à tu salvar.

Mig

Salvau donchs y cap temor

de que ho diga t'auilani

que encara que vidi i aplani

no t'farei ser jo traïdor

Pan.

Aneu donchs.

Mig.

Abont?

Pan

A posarte

lo trajo d'un vassall meu;

te conseiyen ab lo teu.

y veyente nau de matante.

Mig
Pon

Després - -

Ara't salvo, callas

y puch esser l' amich lleal

Després si donem l' assalt

l' enemich en las murallas

(seu van)

Escena II.

D' Adrich D. Guillem Grau.

Gas

Ell li ha dit : te posaràs

d' un vassall lo traje, y ara - -

Vejam, ni ni só a temps encara

quinu trajó es, per nu si acàis.

(y cautelosament va

seguint als dos. Mentres

nut pensatin D. Guillem

y i assente quant surt

grau, correus.)

Gra Mi senyo: Do! no, no es ell

Si serà qui ell i amagat

o las bruijas l'han robat!...

vejam, seguim lo cartell.

(se n' va)

Jui. Si n' Altarriba ha arribat

aquí vindrà a parlar ab ella

y jo ocult, ah! La doncella,

43

Oim per l'arbre amparat.

Escena 12.

Guilleum ^{ocult} Elisenda
després D. Pons

Li. Aquí estich sola: aquí es
alvont nits serenas y bellas,
à la llum de las estrellas
ne gosat ab qui jo au més.
Avuy es forca la nit
Nit de temor y esperansa.
Avuy tens que la venjança
l'amor no ofegui en mon pit.

Pom. N' brmeugol lo salvarà.

s' adelanta cap al

proceui, brmeugol

lo segueix cautelosament

y quant pot i amaga sem

servit de níngi darrera

d' un arbre opnat al so D.

Guilleim

Elis. D. Pom!

Pom. Va Elisenda!

Elis. Vos!

Pom. Ho, que so l ser mes ditxos,

perque aqui vos puch mirar.

Elis. No encara goig ni amargura

sentiu, que d' esta entrevista
pot venir la sort mes trista
com la mes rica ventura.

Pon. Parleu.

Eli. Y en vostra memoria
lo que jo us diga graben;
parlo dous y ara escolten.

Pon Com los angels en la gloria

Eli. Vaig veurer la llum del sol
pera mi es desdit pat dia,
lo meu pare heren volia
y no i au be'l que no i vol.
La meua mare, amorosa,
sempre ab afany me besava;
lo pare, irat ni m mirava,

ab mirada deriduyosa;

y un dia, al fer jo deu anys,
me va dir, tot ell frisonsa.

tu has mort la meua veijansa
contrariant tots nos afays.

Lo d'aquest concell de Vich

que li diuhem noble y sabi,

ne tuch rebut un agravi

que de la edat lo fatich

no'm permet avuy veijar,

y quant un fill esperava

per veijar me, tot s'acaba

veniuhit tu a oposar.

Corre en mi sauch catalana

y vā bullir en mar venas,
 si'l meu pare plorant penas,
 vaig dir, venyansa deumana,
 no per ço aborreixi irat
 porque no es un fill la filla
 que com l'heren, la pubilla
 promet de parlo venjat.
 senti això y mori content
 la meua mare piadosa
 me vā parlar amorosa
 perdò y olvit sols volent
 y in vā fer jurà, al morir
 tenint així la esperansa
 d'evitar esta venyansa

que, en cas de que jo cumpir
volgués aquesta promesa,
esperés cumpir-li vint anys,
per mirar si iguals afany
sentiria per se atesa.

pobre mare! Vá pensar
que ab lo temps, intint piadosos
naixerian generosos
y ab est intent vá expirar
ho, constant sempre en ma
idea

en bloc de cintes y joyas
y tot quant de ricas noyas
la edat florida recrea

a las armas y a la casa
 vaig dedidicar mos afanyo,
 y qui era jo a vint anys
 un torneig va dirho massa.
 quedant en ell vencedor
 vos van quedar vencedor
 y me van ferir en lo cor,
 ni jo al cor y al pit a l'hora.
 van demanarme la ma!
 jo esperai lo trenta anys volia
 avuy ha arribat lo dia...

Pon que tinc que fer?

Elle Se us dirai

Pon. Elisenda!

Elle Ara, al moment

si lo que ara jo vos digni
Heal o no, signi'l que signi
jurèn cumpli incontinent.

Pon. Per mon honor es jurat.

Eli. Olvidant dons al amic
porteu-me al Veguer de Vich
y ab mi seriu desposat.

Pon. En Mariana!

Eli. Si, en Mariana.

son pare es qui en la sortida
que al meu costai honor y vida
manaba la host vigatana.

Lo pare ha mort y en son fill
causa fatal ma venjança
portento, Pons, la frisança

te d'atocar-me l. perill.

Pa. Y si el duchi que passava?

El. Per ser lleat eixint de casa
tinch jo acer... ell porta espasa
y qui pot mes se sabrà.

Pa. Y jo si aixi us apropiuo
tinch de deixar trit al camp
o la dona que mes am
o l'amic que mes estimo.

May!

El. D. Pom!

Pa. Oh! no, Elisenda
no in fer da amitat o amor
qui es quant rich guarda'l meu cor
si no 'l preuen tot en preuda.

Escollieu los prechs humans
de la que en lo cel descansa
qui l'olvit es la veriguerza
que s'prenen tots los cors grans
A. Damunt la neu de la plana
desmuntat per mala sort
crida un cavaller la mort
y a un cavaller la demana,
y aquest fent mals avaranyos
de sos prechs y l'honor nostre
lo lliura escupintli al rostre
fentse befa ab sos companys.
et si evidencià lo vençut
và anà a busca al vencedor
per recobrar son honor

si venjar-se liagués pogut
puro al fi d'aquell combat
navia mort per mata estrella
y sols li quedava ab ella
un fill qu' navia deixat.

Lo fill, gran, mes enemich
que lo seus pare us es encara,
perque aquest pare era pare
del que ara es Seguer de Vich.

Compreneu ara abtarriba
si en lo desitj de venjanza
que fa tant d'autre fisausa
fin ara a son jorn no arriba,
es coltaré mes lo plor
d'aquella mare piadosa

que a la sombra sanguinosa
de aquell pare sens honor, —

oh! no ha crescut mon amor

del arbre d' esta veijança

com de la fe la esperança,

com de la terra la flor.

y si sens terra arbre y fe

flo esperança y amor moreu,

sens veijar l. que m' adoran

no obtindran may de mi rei.

Die, perque quant vull pensar

qui ella m' manqui l' plor m' enuega

l' aire falta, la ira m' cega,

m' ofego, vull respirar,

y miro si es ben segur
 fin qui aquet freneri in mumba
 lo mori al fons d' una timba
 desplomant m' hi desde'l mur.

Por. Oh! y pot ab vostre tant bell
 tant cruel ira fer converi!
 ah! perque en lloch del mal geni
 no sou l' angel del castell.
 Creguem me, vos heu plorat,
 las llagrimes purifican
 vos drets los odis abdicau
 y l' mort ha ja perdonat.
 perdoneu donchs, y penseu
 que si cripi lo cel dirpasa
 que siguen bona y piadosa

eu va à las iras cridien.
Voldreu matar perdonant
voldreu odia, amor sentint,
voldreu negar concedint
voldreu ser cruel, sent amant
y com lo peip no va al sol
ni l'aucell per l'aigua neda,
ni lo foch cremant refreda
ni lo fret de ardor com sol
veuren qui hen de perdonar
dihent la ira d'aquet cor...
que cor que neix per l'amor
no pot servir per odiar
Ohi Rey D. Pons! si vos sabiau
desde que'l vostre aqui sento

com supreixo y mi atormento
crech que in compadeixeriau.

(De ser per vos estimada

sento un desitj que mi abrusa,
y lograrho vull ilusa

sent tant cruel y despiadada

Yo ho comprendi y vull cedir
abandonant ma veijansa,

mes llavors veig que s'atansa
qui deshonrat va morir.

Oh! com trosseja'l meu cor!

yo li he dat ferit me'l esberlar

mes llàgrimas ay! que perlar

te de Granada'l tresor,

y al brufar com llagrimal,

l'anyple esclatxa de sa llosa
diu que sa ira encara no es fosa
espruntant-li lo prechu com
malls.

Prop sa tomba del meu plor
viuhen del roser las rosas,
del Xiprer las brancau musos
y l'erbaru que volta al mort,
y ab tot, com lo marbre dur
matarit sempre ma esperansa,
com aus contenta, veijansa!
com aus de pedra e lo mur,
y tot quant jo puch plorar
ni que a dolls y mar hi caiga
fara com la gota d'aigua

51
que ni's coneix en lo mar.
diets cops, pregant, blanca y pura
y tal com si arrebossada
s' aixequier de la nevada
una Bombra aqui i atura
ohi. veyeu! la meua mare!
ohi. si, si, es la sonbra seva!
filla meua! filla meua!
no veniji may al teu pare!
ohi. no, no, ah! aquell guerrer!
mivento. - ab la ma a l'escona
sanguineipant ve d'abusona
s'acosta a mi ab posat fer!
Venjansa! pare! perdo!
Mare meua! ohi. veyeu-me!

ah! No! si.. No puch, mateume
o haquiè de mi compassio'.

Pen. Ah! si. Elisenda, La veu
sò jò de la vostra mare.
No veujen al vostre pare!
amor y olvit! perdonieu!
Ah D. Pons!

Pen

Senyora ---

Ah

Acabem.

juntats los nobles feudals
y tots los senyors comytals
la ciutat demà assaltem
Pot en lo combat morir
y jò abans me'n vull vejar,

abaur donchs l'heu de portar
 si l'ofert volen cumplir
 portemèl donchs si la nia
 y l'meu cor lo vostre espera,
 si no... pensen que en l'arriera
 s'ha ofert a durmèl ja.
 (sen va)

Escena 13.

D. Pom los dos amagats.

Pom. En l'arriera, oh! L'meu rival,
 i y jo desmunt aquets llassos
 trinch de veurer en sos braços

à Elisenda de Moural
oh! no.. L'amant vers l'amici,
à la amintat vers l'amor,
jo! fent me trossos del cor
durè aquí al Vequer de Vich.

(sen và.)

Escena II.

Armengol Guillen
Fadrich.

Ar. (Veyam, si no hi haquí brucias
si hi hauria tot aipò!)

Ju Armengol!

Ab. Mi senyò, deyan..

Qui. - Vèsten, ja ho he sentit tot.

Ar. Li na explicat la baronesa.

Qui. No t' dich ja que vèsten?

Ar. Ooo!

y donchs y ara l'altra bossa.)

- fad Qui. Guillem!

Qui. Garrivera!

fad. Ho se tot!

Qui. Mes be jo.. la baronesa
posa com a condició
pera dar sa ma d'esposa
l' que li duga D. Pons
al Veguer de Vich presentlo
y portantlo abans del jorn
de l'assalt de las murallas

vün, perque veujarse'n vol.

Jan

Es cert D. Guilleru?

Gui

Lo medi

es buscarlo donchs pe'l bosch.

fad.

Oh! ventura!

Gui

De cassera

ha eipit avuy ab lo sol.

fad

Guilleru!

(no podent di res de

gwis que sent)

Gui.

Previem honer d'armas
anem a buscarlo ls dos,
lo trovem, batendo, a placa,
lo portem aus del nou sol
y ella de la mare selva

per un arrenca una flor.

fad.

No, D. Guillem, ma ventura
es mes certa y mes aprop!

jo he vist aqui n' coltarriba
y a n' al Veguer.

Gui

Vos!

fad.

Tot, dos.

Aqui han parlat de venjanca,
d'assalt, de salvarlo, tot
no he sentit desde la torre
sens que ni vejessen els dos
se ni han anat, jo seguitlos
en silenci com qui vol
seguir l' raire de la fera
quant burquien lo cau pe'l bosch

ne arribat fins al baix fossó
about nau trobat n' Armengol

Arm. Oh, com m' haveu prèi per altre.

Jui. No, perquè jo --

Jui. Silenci!

Arm. No, perquè jo

Jui. t' heu dat or? te n' dare'l doble.

Arm. (Go que dich sempre bruijots)

Jui. colla nau tractat de salvarlo

per la porta del socòs.

Arm. Cert.

Jui. N' Armengol desseguida

li ha dat las senyas y un nom

d' un vassall de Sabassona

y auyin vertit, per si fos

55

que l' trobessin homes d'armas
que van rondant per l' entorn,
li han donat una teyera
pera la foscor del bosch
n' armengol ha fet que'l quiescen,
ell i abraçat ab D. Pons
y l' han salvat desseguida
per la porta del rocós

Am. (Vaja... res, haventli bruias
no's diu callat re del non.)

Gui. Y vos l' heu vist quant eixia?

Fad. Desde'l recolse del pont

Gui. Y heu deipat qui axi l' salvessen!

Fad. per venir vos ho a di.

Gui. oh!!

(ab rabiá)

fa. Verge Delmunt!

Qui

que?

fa.

! No us sembla

veure una claror pel bosch
que montanya avall devala?

los dos si ficau.

Ormeurol esta' com

alelat.

Qui.

Pi.

fa. ;

No us sembla qui es un home

que va com de Tabassona

los vassalls d'aquest entorn?

Qui

Ohi. es ell!

fa.

Y na d'escaparrens?

Jui. Corra cap al cor del bosch

fo. Oli. un vassall.

Jui. Oli. una ballesta!

(em ocorribli una

idea gran)

fo. Terriu.

una que ñ trobe arreo-

nada a aprop seu

An. Verge del abusó!

Guilleim apunta ab cuida-

do cap alunt suposa que

hi ha'l Seguer

fo. Recorden que'l vol viu ella.

Jui. Aquet es lo meu terror.

fo. Va cap a la fondalada.

baixa sempre.. surt del bosch

corra, mira.. baixa.. ara

(di para)

fas oli.
qui ha caigut.

fas.
qui

pero...

no ha mort.

Un lit de llansar, quatre homes
y allà ab ell m'espero jo.

(sen vā)

fas. Si algú sap lo qui heu vist ara
m'ho paguen vos ab lo coll.

(sen vā)

Abra

Jesús, Joseph y Maria!

Si dura, condemnat, tots.

Escena 15^a
 Armengol. Grau

Grau Per la Verge n' Armengol.
 (que ve espantat de lo
 que passa)

Ar. Que hi hà, Grau?

Grau. Que si ara callas
 penjat dalt de las murallas
 demà veus eixi'l nou sol.

Ar. Ara es quant estich guarrit
 tu penjat si vull callar
 y ell penjat si vull parlar.

Grau.

Calla y parla y n'has eixit.
y jo't penjare callant
dihent sols a la baronesa
que has cobrat or per l'empresa
d'haverla estada aqui espiaut.
Jo dire que---

Avr.

No, no, no

calla y parla y en secret
te dire jo'l cert del fet
si ets prudent per condicio.

Gra

Per si una bossa guanyava
com la qui heu guanyat espiaut,
secrets anava buscant
y per tots cantons espiaba
quant ve un D. Pom tot d'una

y al baró diu si li dona
 sis vassalls de Sabasona
 per ania a probar fortuna.

- fortuna, diheu? Com ho dich.

- y per hont tant de nit passa?

- Per aquestos monts ahont cassa
 avuy lo Veguer de Vich.

Deume lo homes, si'l preneu
 torno aqui aus de matinada

y ab ell la ciutat guanyada
 tenim sense qu'assaltiu.

Lo baró ho sent y consent

y oferint diu d' una estona

los vassalls de Sabasona

se n va lo noble un moment,

Yo que tant estrany n'interi
no comprendi, trovo ab treballs
aquet ventit d' un vassall
y heu dispresso pera serhi,
Preparantse'ls he deipat
torno alont eran per anarhi
de seguida, y al tornarhi
já tot fora'ls he trobat,

Al veurem, fora de mi
de tot novas te reclamo

; Com es qui aqui he deipat l'any
y al tornar já no era aqui

; Com es qui he trobat aquells
en lo pati preparantse

y no'ls veig já disposantse

a volerlo pendrer ell? ; Com es que'l vol agafar!

Escena 16.

En mateyor D. Pons.

En vassall de Sabassona ab fanals y en ballester quiats per D Pons van de punteta al fi D. Pons ab una pedra de la muralla y tots se n'entran per allà.

Jorr. (Callà!

a gran y apartantse

l'ori a un costat.)

Gran.
Jorr.

que es!

Van a agafarlo.

gra Ves y veí si pots salvarlo
avantlo abans avisar.

(acaban de desaparèixer

D. Pons y los seus)

gran Teus ja del concell perdó
si al Veguer puch salva aipi

(y ve a dirigir-se a

la rima)

Escena illima.

Los mateiros. D. Guillem,
D. Fadrich quatre balleter, que
duhen un llit de llansar tapat y sin
nomer tambí ab fanals com se vagin
indicant.

Qui Poit!

60

(De punteta y no
gasant a mouer del
lloc que ocupa)

Ar. y gra.

Que!

(sorpresa y a nitja
veu.)

Qui

(ha passat)

Poit!

(senyalant al front
llevadi)

Tal duhen aquets.

ets apareixen D.
fabrici, des ballestes,
portant lo lit de

Uausas y derrera
los vassalls portant
los fanals. Grau
y brmeugol retroce-
deixen glassats de
sorpresa, tot l'acom-
panyament del llit
baixa cautelosa-
ment
y com reirvantse del
altre que acabau de
desapareixer, y
quant han entrat
per la porta de la
torre, brmeugol diu

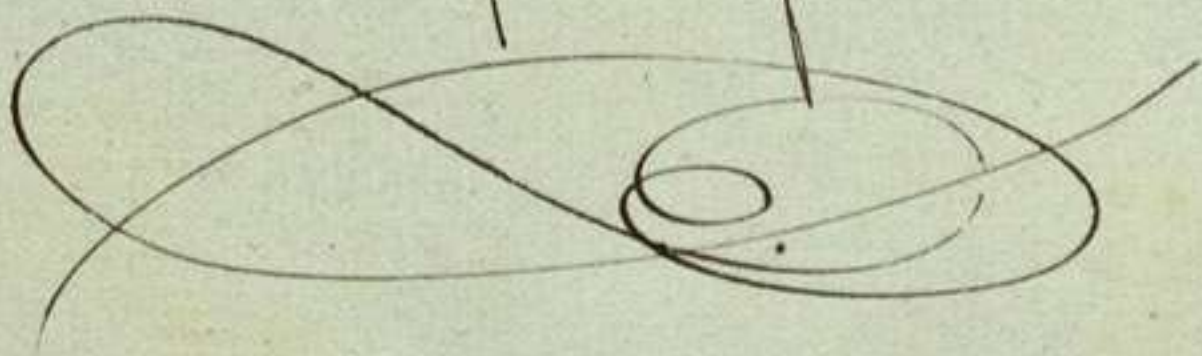

à Grau que ho veu
mut de sorpresa.

Ans. Que tal, hi ha bruijas ò no?

Desapareixen los vassalls
etc. Grau ho mira
essoubrat y cau
pauadament lo
telo.

fi del primer acte.

Handwritten text at the top of the page, possibly a header or title, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text in the upper middle section of the page.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text in the middle section of the page.

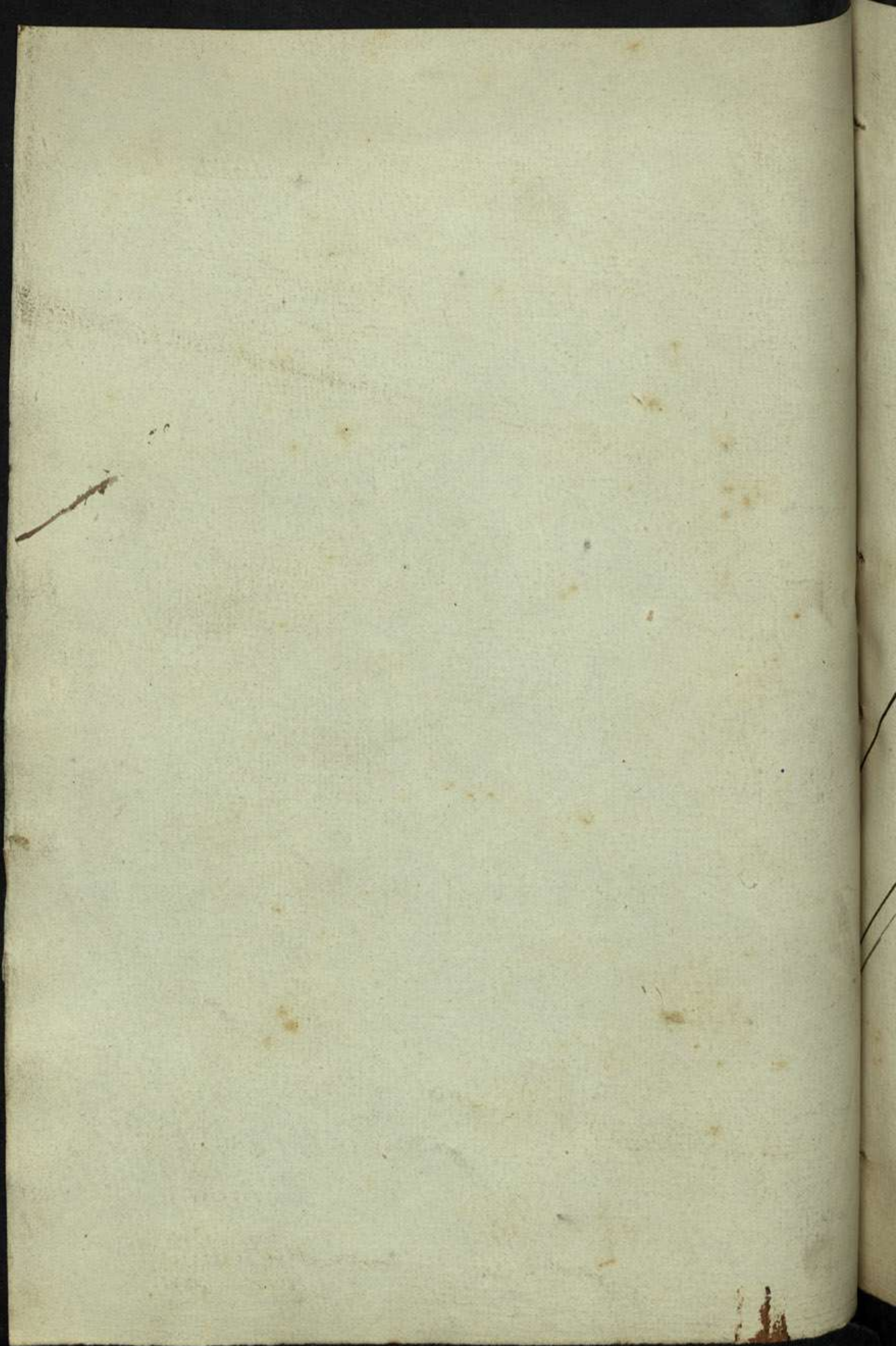
Handwritten text in the lower middle section of the page.

Large, decorative handwritten flourish or signature at the bottom of the page.

15. 2.

Drama en 3 actes

original

de.

 ONCELL DE IGH.

D. Federico Soler.
Acte segon.

1840
H. J. GIMMELT

H. J. GIMMELT

1840

Lo concell de Vich.

Drama en tres actes
de

D. Federich Soler.

Acte segon.

Wm. H. Harrison

Wm. H. Harrison

Wm. H. Harrison

Acte segon.

La mateixa decoració.

Hi ha un cantó y penjant dels
 arbres de la escena un toldo riquis-
 sim sostingut ab cordons d'or,
 sota'l toldo, non cadiras dau-
 radas tenint cada una l'escut
 del seu senyor; la del mitj
 mes alta y ab dosser te las
 armes de Monrral, en la

tomba que la cubreix un
salser, hi ha rosas esfulla-
das, en lo tros de mur que
del fondo va a la forra, se
ven passar vassalls tra-
ginant llambordas, que,
d' hont venen figura que
van a durlas a dins de
la torre, centinellas en lo
lloch convenient, es cap
al tant y lo sol bat de-
munt del castell.

Escena 1^a

Armençol, Grau.

Grau. No saben que só gat vell?

Ar. Brigua beneyta y te, ruijas,
creume, grauet, son las bruijas
son las bruijas del castell.

Gra. Es dir, que si m' he vertit
de vassall de Sabassona
y ho ven tot hom qui m' en rahona
ja alguna bruija l'ho ha dit?

Mal llany!

Ar. Calla!

Gra.

Y home, es clar,

;) que te d'estrany que vesteipi
nou traji y ningui in conceipi
y ho puga aysi aprofitar?
Aprofitar?

Abm.

Gra

Com ho dich,
aprofitar, perque ab ell
penso avuy salva'l concell
y al noble veguer de Vich.
Vos m'ajudarieu en tot
aprop meu, siga'l que siga,
y ay de vos si del que vos
diga

ningui més ne sap un mot.

Abm

Ho tingas por, callari

Gra

y Obeliren?

Av. torna a manarme.

Gra. que may hauen de deixarme.

Av. Sempre a prop teu m'estarè.

Gra. Primer, donchs, ¿ com sabreu ara
alont al Veguer han taucat?

Av. Per mes que he fet y he trobat
no he pogut saberho encare.

Av. Donchs vos busquen, jo també
y en sabent be allà hont se troba
veriu a darne la nova.

Av. Me sembla que no ho sabré
Desde que ab lo llit de Nauas
varen portarlo ferit
que'l buco en va y ja t'he dit
que he perdut las esperansas.

Y a mi que se bē'l secret.
del castell, semblant partida
já ho vaig di ahi de seguida
son las bruixas o'l follet.

Gra De, pero... follet o no
vos obelin.

Arm. Això desd'ara.

Gra No està preparat encara
tot per la benedicció
Saben que varem quedar
que jo fora'l que faria
veni'ls frares y podria
cuixi'l meu plan combinar.

Ab... Y creus que deurant venir?

Gra... Tant fos meu mitj pla d'ebusoria.

Lo prió es home que no curadona
 y que'l que diu sap curarli.
 Tant baró, li he dit jo, ls nobles
 y tots los senyors capdals,
 dels antics castells feudals,
 que rodejan aquets pobles,
 s'han juntat per si de Vich
 poden eclipsar la estrella
 y volen en la capella
 del castell mes gran y antic
 que las armes bencliu vos
 dels barons y cavallers,
 que per sa honra avuy guerrers,
 volen si ab cor generós.

- A quin' hora es! A tal

- y son molts! - tots los de vora,

- Doncas ves y en tocant l' hora.

serem al castell feudal.

Arm. - y ja que seran aqui
vejau si in treuen la bruixa.

gro. Aigua beneyta y las ruixas

abr. tu burlaten.

gro. Si es aixi.

Arm. Es a dir, donchs que no ho
creus?

gro. que hi haגי bruixas? -
y massa!

mira l' mon y en lo que passa

veus bruijas per tot arreu.
 Quant d'un castell arruïnat
 subint un fantasma i'alsa
 perque li fau moneda falsa,
 lo castell està embriyat.

Quant lo compte i'lia escaigut
 a troba' hont feu son nubiatje
 la gorra ab ploma del patje
 es que una bruija li ha dut,
 Quant mort un noble y la sort
 fa que ell sense heren se quedi
 y un altre noble l'heredi
 es que una bruija l'ha mort.
 Quant la comptera al marit,
 mentres que'l trovador canta

diu que vagi a terra santa
es que una bruixa li ha dit
quan la senyora al Baró
veu molt trit al temps que trita
a la seva camarita

es que una bruixa li fa pò.
Sempre que el prior del convent
vegent las cullitas fluyas,
ha de cobrar trayent bruixas
las bruixas fan lo mal vent.
Y aipí si may no he cregut
en las bruixas que en la sombra
van volant dalt d'una escombra
quant ja la nit ha viingut,
en las bruixas que fan dur

la gorra del trovador
 y al noble donau la mort
 y al patje fau saltá'l mur
 hi crech tant, que suposat
 que pe'l que lar vol son bonas
 mentres hi hagi homes y donas
 nam eitat, son y seran.

Arm. De: pero las que hi ha aqui
 surten de terra i' enorren.

Gra. Totas las que per qui corran
 son p' alguna cosa aïxi.

Passa pe'l fondo Elisenda
 seguida de Ballesters y Patjei

Arm. Descubreixte!

Gra. y aïxi!

Arn.

Mes.

que passa la baronesa.

Gra. Quiu requit!

Arn. Oh! y la riquesa.

Gra. No duya dos patjes?

Arn.

trés.

Veus? Jo hi crede no mei per ella

Gra. En las bruixas?

Arn.

Si, de pica,

com qu' ella era tant bonica

vau entrar per la capella,

Lo seu cap com un tresor

Mutua de rossa qu' era,

y voliam cabellera

per fer capdells de fil d' or.

Gra Y tu van demana a tu?

Av. No a n' a mi, pero a la dida.
la dida tota aturdida
va dir no'n dono a ningui
Y ellas forentse com broma
per podè eipiv del castell
van dir: no'ns donas cabell
donchs la noya serà un home.

Gra Això deu ser que la dida
potsi ho debia somiar.

Alm. Ves si es cert que va passar
que aixis va ser desseguida.
Eva pica, no enrahonava,
y va enrahonar tot d'un cop,
si trobaba un arma aprop

Tot desseguit li jūgaba
Corrent sempre com un llamp
deya per qui, tot fent bulla,
qui era una llansa l'agulla
y era una brida l'estamp.
Com que veyia que'l didal
lo duya per no pumparse,
deya'l didal al posarse
que duya l'esent comptal
sempre parlant de batallas
ab las anelletes d'or
qui ella té de molt valor
probaba si feya mallas
aiçò sempre avant creixent
va arribà a si una dona

mes com sols per home es bona ⁷²
es un home dona sent.

Ella no ha estimat ningú
may l'hem vista festejar
no ha parlat may de casar
es mes valenta que tu,
no sab broda seda y or
y sab manejar una llansa,
per l' amor es preda y mansa
y per batres te un gran cor
En lloch de esser noya y sola
teni aprop la camarita,
sols vol guerrens a sa vida,
prop l'estandart que al vent vola
y ha venut en un torneig

y ara vol manar batallas,
y vigila las murallas,
y va fins Vich a passeig,
y ara fa guarni'ls pedrers,
y avuy vol assaltar Vich,
y tant fa, que, com te dich,
al parlar de sos quefers,
m' horroriso, estich confis
la veig bruija, creus li enseyo,
tot tremolo reso, m' enseyo
faig la creu y amen Jesus!

Gra.

puch negar la brujeria

pero no que sigui estrany

Ortm

y jo veig lo seu afany

perque m' hi estich nit y dia.

Escena 2^a

Los mateiros D Guillen

Qui Armengol

Ab. Senyor. (La gorra.)

a gran perquè se la tregui)

gra. (Ay ten valho: la barretina.)

Qui Me té irat que'm desatina
un home que per qui corra !

Ab. Un home.

gra. (Jo.)

Qui. Des que aqui

lo veguer prèi vaig portar me,

vaig una terra à gosar-me
y'l veig lluny mirant-me à mi
Darrera meu sento correr
me giro pres de temor
y quaito entre la foscor
la sombra que ja s'escorra.
M'aturo, sento un trepitx
que un tros lluny de mi s'atura,
li torno, y fugint procura
allunyar del meu desitj
y escoltant, si dideu un mot,
y fugint ò à ma presencia
seguint-me com la consciencia
veig esta sombra per tot.

gre Si un vassall te ven d'amide

74
ben bé se jo qui ha de ser.

Qui qui?

Gra. En gran...

Qui. Parla.

Gra. L'escuder

que duya l'Ueguer de Vich.

Qui. Ah!

(Inspirant joya y compriment ho tot.)

Don. (I'ha vit atreviment!)

Qui. Es dir qui aïpis me seguia,
pensant que quant descubris
lo lloch hont jo'l conduchis
d'elli ab manya'l salvavia?

Ah! Si jo m'puch trova ab ell!

Gra No pot tenir escapada
perque hi ha ordre donada
que ningú ixi del castell.

Com (Lo que jo dich es bruijot.)

Qui Y com has sabut qui ell era?

Gra De deid' una lladronera,
d' hont ni distingirse pot,
al veure un que nos seguia
qui ell era ja m' ha semblat
ab poca seguretat
per la distancia qui hi havia
Mei ab lo qui apliquen, dich,
perque mei no es menester,
que es sens dubte l' escuder
que duya'l vequer de Vich.

Oh! si, si, lo qui heu contat
y'l via in diu que no m' erro,
l'iman atrau a n'al ferro
la venjansa l'ha portat.

Qui. Tambi es lo teu enemich.

Gra y fora aixi'l mon enter

si'l mon fos ell, lo vaguer

y'l noble concell de Vich.

Qui. Oh! (sort!)

Org. (Jesus! quin menti!

y ho fa un cop cada paraula.)

Gra (Mentres tant pensen la faula,)

Qui y perque ls odias aixi?

Gra Per ma desventura, criat

del señor de Tabassona,

era, quant ell ordra in dona
d'anar a Vich a mercat.

Tot just llavors lo concell
havia fet tancar lo portal
a tots los senyors feudals
qui en pau no estessin ab ell.
y al entrarhi los vassalls
del senyor de Sabasona

surt lo poble, sens abratorna
ab fonas ferros y malles.

y quant de pas tant inich
fuiint ab morts lo flagell

vam demanar pe'l concell
justicia al Veguer de Vich,

may justicia us volgué fer,

per mes que ho vam demanar⁷⁶
y al fi nos feu fuetjar
per treurens, per l'excuder.

Amg (Jesus Maria Joseph!

Qui Armengol.

Arm Senyor?

Qui. Sont fora.

Gra (No't mogar d'aquí a la vora.

Arm (Ves si, esbrina! qui reb!

(sen ve)

Escena 3^a

Guillem, Grau,

(Guillem mira per tot y des-

puí ve a la escena.)

Qui. Qui sou?

Gra. Vassall del senyor
com ja he dit de Sabassona,

Qui. Y per pò enemich d'Ausona!

Gra. Ab tot l'odi del meu cor

Qui. (Oh! No dich jo que l'infern
mes que'l cel molts cops ajuda)
; tens la mort?

Gra. May l'he temuda

Qui. Vols veujant?

Gra. Com goig etern

Qui. Lo vequer a tu't coneix?

Gra. Tant com siquès son criat

Qui. Y aquet que l'ha acompanyat!

Gra. Com si siquès jo mateix.

Qui y in promet, d'aqui un instant??
durlo aqui si viu eucare?

Gra Afigureu vos que ja ara
lo tenuu aqui al devant.

Qui Donchs jo t dire l meu secret

Gra (S'ha vint may mes bona estrella?)

Qui Tinch lo segue a la capella
des que presone l' he fet.
Serai son encarceller

perque sent jo no suchellis

que algu l cau me descubri

preuent me aixi l presoner,

y un cop t' hagi fet servir

pera lograr ma esperanza,

jo l donare ai ta venjanca

y en ton poder pot morir.
Gra y dihen qui es a la capella?
Qui Si, pero no'l trobaras
fins que lo secret sabras
de com y a quin cantó d'ella.

Gra Digueu.

Qui. Oli. -- y qui ni assegura
que puch dirto sens recel?

Gra So nos no jura'l meu anhel?
Qui Hi ha un fet soló que per mi
no jura.

Gra Qui?

Qui De fer un crim se tracta
y avuy per ferlo 'ns unim.
fes tu com jo un altre crim.

78
y dos crims sellau lo pacte.
així en callar te interès

cad' mi pe'l mal que li para,
mentres que si ho dignés ara,
jo hi perdo molt y tu res.

Gran. Quin crim dous tindr de ferjo?

Jui. Porta ai si en frau mort ó viu,
serà pera mi motiu
de confiança y fonda mió.

Gra. Si no vol morir t' tindreu.

Jui. Mes si t' teu punyal lo mata?

Gra. Dii un relicari de plata
que en veyentlo ja ho veureu.

Jui. Com!

Gra. Li va donar t' Veguer

y t' darà sols ab la vida.

Qui Donchs vai, lo dus desseguida
y et del veguè escarceller.

Gran. Donchs à veurer.

Qui Y ab l' ofert
est collar de pedreria
(l' qui ell di).

Gran. Ya veureu com no's podia
dirho ai ningun ab mei acert.

Escena 1^a

D. Guillem S. Fadrich

Qui. Ya hi và, sonriu esperanza
si es ton cel que'm vulga à mi.
Ya veig l' arch de sant Marti

darrera ls nuvols avansa.
 Molts y ab prendas de valor
 a ni al meu amor fan guerra,
 jo, minant per sota terra
 arribarè a son amor.

Després lo seu cor glassat,
 no deurà a ni al meu respondre,
 mes lo sol qui ahir, vâ pondre
 surt demà, y l'altre y passat,
 y jo sol y flor l'amor
 sota la neu amagada
 reviuirà un cop desglassada
 pe'l foc ardent del meu cor.

fes. Guillem.

(cont.)

Jui. Oli' vos D. Fadrici'?

Deya l'vehent del fet l'història
que si en ell hi ha amor y gloria
Doncu la gloria al amich.

Fad. No comprech perquè parlu.

Jui. Y es conversa aviat entesa.
Sent per vos la baronesa
y res per mi, com sabeu.
Ella va oferir sa mà,
a qui'l vequer li presenti,
mer lo cor que l'acortenti
tant sols lo vostre serà.

Així es que si li dich
jo acabant las desiguals
lluytas dels senyors feudals

ab l'ivat concell de Vich
 entregó l'vagner y en preuda
 la vostra mà y vostre cor,
 que in deu à mi seu amor,
 vull pe'l Davó com ofrenda
 ella us donarà l' dols si,

de vostres cants feut memoria,
 y eus partim amor y gloria
 d'autre vos la gloria à mi.

⁴ fad. La gloria!

qui

De dà al Vagner
 nostre primer enenich
 finintlo tot aixi en Vich
 tenintlo ella en son poder

⁴ fad. (oh!)

(disimulant)

Si Guillem'. Preneu vos
de tot tanta part de gloria
y la de ferre memoria
de haberme fet tant ditxos
Si de l'amortiu de quant me val
que de la gloria vull fer?

Qui Avuy donchs davi'l Vagner
quant nos junteu per l'assalt.

Yo. La ferida?

Qui. Ya no es res.

Yo se hont toca es necessari
perque seus feri al contrari
caigui en terra ben estes.

Yo. Howen pensat qui sera
la sombra que vos seguia?

81
qui se revolca en la agonia
si en est moment no ha mort ja.

Escena 5^a.

Los mateiros, Grau, dant lo que diu.

Grau Lo reliquiari.

qui.

(a' fadruch)

Aripò es

de que ja no viu la prova,
Ariem about lo Veguier, troba,

Gra. Lo collar.

(Quillim se'l tren del
coll y li dona)

Gra.

Y el deu?

qui

Y mes

perque lo que ha fet ho val.

Gran.

Y pensen que'l veguè espere

qui.

(a' fadrich)

Vaig ab ell, deixeu's garruera.
y ho sabreu aus de l'assalt.

Guillem se va ab gran

per un cantó, fadrich

per l'altre

Escena 6^a

Quisenda aviat D. Pons.

Qui. Deu meu! que passa per mi!

perquè si era ma esperança
 lo meu desitj de venjança
 mort aquest desitj aquí?

Pom. (Entrant.)

Elisenda!

El. Oh! sou vos?
 Lo porteu?

Pom. No

El. Oh!

Pom. que us passa?

El. Que'l no durlo'l cor se'm glassa
 y el no durlo'l fa ditxos
 qui entre'l be y'l mal qui intento
 per l'impuls que m'guia avuy
 ni se'si vull lo que vuy

ni si sento lo que sento.
penso en los darrens instanti
d' aquella mare amorosa,
y en lo cor sento piadosa
los impulsos mes cristians.
penso en los momenty darrens
del que rota'l nombre i troba
y com la tierna en la cova
nos intins despertem fer
y lluytant treuco'l plorar,
y, malehint, veig ma fortuna,
y plorant, perdo una a una
llagrimar que veig secar,
fin que totas las perdre
del meu trit cor feut esberlar

com d' un enfilay de perlas
desfet lo mi que las té.

oh! quina vida la niera!

obupis miina sa existència

lo deber y la consciencia

que contra un mal se subleva,

y excitada, amant, febrosa,

l' aive, d' oculi, in porta niasmas

y en tot veig irats fantasma,

y una veu sento piadosa,

y si in postra devant vos

ahi, esaltantme un deliri,

no fa molt m' ha dat deliri

ava un somni fantasios

Pom Digneu.

Oli   D'ordenar causada
los preparatius guerrers,
teuint la torre guardada,
y un cop la pedra posada
dalt dels marlets y ls pedrers,
per lo causanci reudida
se m'ha adormit al fi'l cor
y diu una cambra enriquida
d'entercar sedas guarnida
ne somiat ab vostre amor.
Tot d'una y entre ls joncars
que te'l riu a l'altre banda,
devant meu veig aipecars
una sombra que al parlar
silenci al aigua comanda.

Y l' aigua, l' ordre al sentir
 a sos peus s'atura mausa;
 lo seu fons veig enrogir
 d'anguina llanço un sospir
 y diu la sonbra, venjanza!
 Pera calmarne sa pena,
 la tindrai, li he respost jo,
 quant tornas l' aigua serena,
 y una ven de ditxa plena
 diu entre ls salseros. Perdo!
 Cap alont sento ven tant bella
 ferit lo cor m' aproesimo,
 quant diu l'riu negra una estrella
 que ab vostra ven parlant d'ella
 me diu parantse, t'estimo!

La veig jo y lo meu dolor
sonris se fa d'esperanza;
vaig seguint jo sa claror
y va fugint dient me, amor!
de la veu que m'heu vençura!
Riu avall al fi i atura
devant la que m'heu perdó
quant la sombra sonvient pura,
diu: las flors de la ventura
son las flors d'esta passió.
y arraubant d'una garlanda
un ramell de campanetas
las tira al riu y comanda
que voltant vagin per tonda
l'estel per qui las ha tretas.

y 'l riu son plor de ventura

cambia per joyos plor

la estrella brilla mes pura

y las flors de la ventura

la voltan dihentli amor.

tot brilla ab brill d'alegria

tot te un destell d'esperanza

y tot riu com qui confia

quant las flors de cop desvia

un altre crit de venjanza

y mentres brillant eucara

morir me feya d'horror,

venjanza! deya 'l meu pare,

perdo! aquella santa mare

y ella enfonsant sem, amor!

Mer qui amor y perdō al fi
pogni en mi'l crit d' amargura
y al jurar venjar me alli,
mor la estrella y sento aqui
morir del cor la ventura.
y al passà al cel, dels recorts
per la veu que'l deya moria
las campanetas sent flors
se van posà à toca à morti
si abans tocaban à gloria.
eni aqui jo, com si mitj cor
m' arranqueri al enfonsarse
ohi. no, no, he cridat, amor!
perdi pe'l deshonrador!
si estas flors han d' esfullarse!

y al senti de perdo' l'crit
 ja ha brillat de nou la estrella,
 ja las tres i han eufosquit
 ja de nou vos am! m'han dit
 y heim gosat pau dolça y bella.
 mentres que al mori'ls recorts
 venjatius que in deyan moria
 las campanetas sent flors
 si tocaban aus a mort
 i han posat a toca a gloria!

Pam. Ah! Elisenda! auyi es com vos
 sabieu calmar l'amargura.

Eli. No, D. Porus, no, la ventura
 ja no pot esser pe'l dos.

Pam. - que trinch de fer donchs ii us dich

que sens vos no hi ha existència?

Eli. Lo de sempre; a ma presència
portar lo veguer de vich.

Pau No, Elisenda, es impossible:

com a un enemic irat

a nit pe'l bosch l'he buscat

no sent trovarlo possible.

primer, somiant vostre amor,

que no's trovei me dolia;

al trencar després lo dia

m'ha fet lo buscarlo horror

y dels arbres la venió

d'eya ab veu qu'als vich insulta

que fins lo bosch que l'oculta

es l'ner bon amic que jo.

Eli. no, no, Elisenda, may!
 demanieu pe'l vostre amor
 trón a trón tot lo meu cor
 y'l donarè sens esglay.

Pero la vida de qui
 la amicitad ne guardo en preuda
 ni puch donarla Elisenda
 ni essent lleal pot cabre en mi.

Eli. Comprendi, D. Pour y'l cor sent
 lo que dintre'l vostre passa,
 pero també sabeu massa
 lo qui es per mi un jurament
 Jo he promès la meua mà
 a n' al qui amich o enemich
 porti aquí al veguer de Vida,

y l' que'l duga la obtindrà,
pero aquest perfum del cor
qui es amor quant ell l'envia
del seu pous almont amant mia,
es sols Pous pe'l vostre amor.

Ell li beso le mà y ella

se n'và.

Escena 7^a

D. Pous aviàt Gran.

Pous. Ah! no, que mori diu l'ànima
si es son preu la de llealtat

Gran

(sortint desesperat)

Ah! D. Pous!

Pom tu!

Gra Mi. salvculo!

Pom Et qui?

Gra Et n' ell!

Pom Et n' ell!

Gra Mal llamp!

Pom Pero es del veguer que in parlar?

Gra. D' ell tant lleal com de dit pat.

ahi a n' al bosch van ferir lo,

vor lo van anà a buscar,

mentre hi eran van portarlo,

fins avuy ha estat tunicat,

logro saberho ab astucia,

A trobo un medi per salvar!

li dich: y no vol seguirme,

lo conuenso y seguieis ja
sortiu y l pas impideis en
torneu arreta esperant
vor veig y us dich que i espera
diu la capella amagat,
y que si pera salvarlo
no veniu ab mi al instant
deuria penjara en la forca
de Elisenda de Monral.

Pa Oh! bon Grau, ahont es!

Gra seguime.

Pa Mes ferit..

Gra Camina ja.

Pa Mes si'l venheu!

Gra Venreu medi.

Pom. Mes si i trovan..

Jra. qui es trovar,
veniu, salvendo y si'l trovan
com amich neu complert ja.

Pom. Oh, y veurè cumplir si'l salvo
pe'l que buscant lo he faltat.

(Y seu van los dos preci-
pitadament.)

Escena 8^a

Armenjol D. Fadrich

Ja. Mes tu que n'ets major dom
del castell ja fa tant anys.
Es cert que la baronesa

sempre que'l, te de juntar
ab altres nobles, com ara,
del, cartell, d'aquí al voltant
prop d'aquesta terra'l, junta
si no fos la vela al ras.?

Jorn. Jo sí, no més, que'l seu pare
và mori un dia embriyat.
Al morir và parlà ab ella
fentli encàrrecs molt estrany,
y desde llavors cuant junta
per vis los senyors feudals
vi aquí perquè l'aconsellin
lo mort sobre'l que farà,
cuin ni es que cada volta

que com diche i han de juntar⁹⁰
com qui aqui 'l sol estabella
si un no's lliura dels seus raigs,
vinga afegir robas l'irticas
y ciutens y endomascats,
y quarrim aquesta vela
ab entenas y estandarts,
y baixant las cadirassas
de la cambra del juglar,
Ai aqui al ras tambí las juntas
com la, poquer teni a dalt
en la de las embaiçadas
a rota ls artesonats
fada. tenint cambra per xò expressa
fat-lera es que fa pensar.

Am. Pensament d'una embuixada
que per força han de se estrany.

Escena 9.

Los mateïns, senyors feudals y

D. Guillem.

(que deuran aua
ben vetit y que'l direc-
tor procurarà que
ningun actor.)

4^{fas.} Oli' amichs meus! D. Bernat Canova

(encaixant ab tots)

osarò del gueri. Contrau,

Am. (Vaig a avisa a mi senyora
que ja son aqui juntats.)

Deu va y apareixer mes 91

noble D. Guillem encapça

en tot.

Jui. N'arribat al ultim l'hora
oh! la ditxa in te ubriach.
No anat may a terra santa
estol mes rich de crutians.

Ja cal be que Vich tremoli
si avuy per fi's treuca'l glas.

fo. Molt be ditheu.

Jovi La Baronesa
Elisenda de Moural!

(nuten les patjes y

Elisenda ve devant

Jormengol quida al foro)

Escena 10

En mateyo, Armengol

Elisenda patjen.

Elisenda i agenolla

devant de la tomba, resa

un rintent, besa la

pedra y va saluant

al arrentarse en la

veu cadiva, los nobles

toti drets devan del

seu siti.

fas. Oh! es hermosa com un ángel!

y queda contemplant.

la arrobati.

qui (Si, gosa, gosa incesusat!

Ose fas d'estar contemplantla

quant prop la tomba i està,

tas ilusions avuy moreu,

mortas las deus enterrar,

En lloch com prop d'una tomba

se sent lo que deu finir.

y aqui al menys hi haurà 'ls

predis d'ella

y las flors que hi esfullarà.

Eli. Oh! perdona'm mare meva,

ell ho vol y ho vaig jurar.

Prou he lluitat; l'honra'm crida

pero avuy serà veijat.

(Ose la tomba i aiquea,

Los patjis qui amavan
a darrera d'ella tiran
voral darrunt del^{ra} arbre
marbre Ella passant
per entre ls senyors
fendals va a la seva
cadira saludant y essent
saludada, al verti de-
vant dreta, com toti ells
dituen.

fa. (La majestad te de reynar.)

qui (y enamorat lo mirar)

Eli De bellmunt la verge us guardi
barons y nobles capdals.

Toti saluden

passan pel fondo cuatre

dominichs guiat per

en frau que ls acom-

panya atravesant la

escena,

Atont van aquets religiosos?

Jue. A la capella a pregar

Gas. Son los monijos de la hermita

que las armas benchiran

Gran. (Molt tino en tot, gran miteri

senypte resant, y l cap baix.)

(despuis d'haberlos dit

desaparsis ab ells.)

lli. Cubriuvos ya, y prenga asiento

cada un en lo seu sitial.

Arm. (Si las bruixas no us ho expatlau
tot va per a ve com sà.)

El. Ara ojat, barons y eu calma
resoldrem be lo pactat.

Jui. ; Mes perque dels altarribus
apareix buit lo sitial?

El. (Massa ho ha vist per ma desditxa.)

Jui. Crech qui ab ell no s pot contar.

Amich desde l'infantesa
del Veguer de Vich, voldrà
per no entrar ab ell en lluyta

no anar ab nos al combat.

El. Davó de Jurb!

(fendo)

Jui. Pensen de D. Pons més alt.

Pert es qui al Veguer l'enllansa

la mes antiga amistat

y que may ab traidoria

podrà al Veguer fer cap mal

! mes no per ell voldra mi' honra

que guarda intacta tacar

ni abandonar, per no batrens,

als seus, los senyors feudals.

parlen donchs cosas de guerra

mes qui ell no ampteni l'itial,

parlen donchs de quant convinga

per la ciutat assaltar.

que jo que dim son pit miro

son cor com rota un cristall

vos juro que si ara a la cita

hont tot es pau ha faltat,
no faltará en las murallas
hont tot serà guerra y sauch.
La veritat te in clar purissim
que ves lo deu entelar
y qui es noble la confessa
mes qui al fer ho's fassi un mal.
Yo tinch un pare en la tomba
que vich altiu ha resultat.
Yo duch vels de negre sarja
que m' endolan fá trenta anys;
Yo he plorat per mor d' Aurora
llàgrima de fel amarch.
Yo sento per vich mes odi
que lo meus passats pe'ls alarbs,

y ab tot quant de Vich se parla
 no puch meriys que confessar
 que fora'l vil que va ofendre
 al meu pare derditpat,
 en lo concell y en la guerra
 y en la lluyta y en la pau
 y en lo torneig y en la cassa
 y en cuant noble puch pensar
 no hi ha ningui al mon mei digne
 ni mes brau que ls Vigatans,

Qui. Pot perdonar ma senyora
 baronesa si he faltat

Oli. Y ja perdonat ab calma
 nobles barons escoltau.

Qui Qui sera aqui de nosaltres

que Vich no l' magi insultat !

Los concellers y sos nobles

Los barons y sos magnats,

prou segurs dim las murallas

que sos alberchs van guardant

nos insultan cada dia

creyentse aixis prou salvats.

Oli. Quant vebi mon pobre pare

del Veguer insult tant gran

manà tapiar las finestras

que donan a la ciutat

jurant no voler quaytarhi

fiu que venjar se lo grán.

Las finestras son tapiadas,

yo endolada encara vaig.

Jo: Demà hi passarà, Elisenda,
del sol que i alii, i nou raig.

El: Jo mandaré la batalla
tenint vos per capitans.

chorro y ello (Los nobles pautan un y altre
fent senyals de desaprobació)

Mur muru! hi ha per ventura

qui ab mer dret pugà mandar?

Jo he vengut en noble lluyta

a i al cavaller mer brau.

Jo de tot, la mes ofesa

sò pe'l Veguè y la ciutat.

Jo ab trenta anys d' amarga llàgrima,

lo dret que m' toca he pagat,

y heveva sò de la casa

mer antiga dels voltans.

De Tagausament al gurri,
de Cabrera a Sant Julià

y del gurb al coll de Malla

per planars colls y serrats

no hi ha una roca hont encare

no hi rojeji d'ells la sanche

ni un palet que sots ses plantar

no tragi algun cop rodolat,

la polaueria que al riu cercau

sa gloria al cel senyalant,

la antiquitat de ma casa

los fetis que he dit dels passats,

lo costar-me a mi mer llágrimas,

lo haver dat per yo mer sanche,

y per cavallers sent Dama
 ja que nos no prega ab afany,
 fa que ningú dubtar pugua
 que per venja ls drets feudals
 no hi ha aquí mei capitana
 que Elisenda de Monral.

Los nobles parlan baix
 nas als altres y al fi ce-
 deixen

Jui Manen donchs vos la batalla.

Eli Lo cel que us guia us no pach.
 Mentor ja l'enginy de guerra,
 los cavalls apavellats
 y armats ja de totas armas,
 quant la fosca s'extendrà

al sentir lo seny del Uadre
l' hora de marxa ha sonat,
no deuen en votras casas
ni un sol soldat, ni un vassall,
deualliem per la montanya
com las rocas d' un deiglar
y al ser alla hont vich i assenta
sota nos quedí aplanat.

72. Pteuem tot a votras ordres.

En En sentint lo seny marxar.

Jui Molt me plau la baronesa
l' ardor qui aigi us fa parlar,
molt me plau si no olvidessen
lo recort per mi mes grat
lo recort d' una venjanza

que ab vostra mà heu de pagar. ⁹⁸

El: Olvidarla ; Saludensas!

com de mi aipò i pot pensar!

per ella jo robo a l'anima

l'amor que sentia ja

per ella aquí, en las murallas

o en la ciutat o en l'assalt

a qui viu entregui a ma ira

lo Veguer de Vich com sap,

l'amor dona y mà d'esposa

Elisenda de Monral.

qu per ella dondu jo us presento

al Veguer de Vich.

El.

Vos! (ay!

(tot i aipecau)

amor de l' ànima meua
que't perdo y no't puchi deixar.)

Vos poden al Veguer dar-me?

Jui. En cambi de vostra mà.

eli. Prenènda!

fo.

May si es d' esposa!

Mal cavaller y amic fals.

Jui. D. Fadric!

fo.

Si. Saladeusas!

mal cavaller y deslleal!

Tunts al Veguer apresarem,
junt, lo debiam portar.

Vos van dir de'me esta gloria

y per vos sia sa mà,

jo vaig excedir, creyent me

77
qui aixo us satisfeya mal,
y volien sa mà y la gloria
quant lo moment ha arribat.

A qui aixis falta quant obra
se li tira al vostre l. quant.

(tirantli)

qui y jo l recullo en tant probo
que quant naven dit es fals.

El. Cavaller!

7^{oo}. Fello!

qui. Porteu-lo

si sou vos qui l'ha apresat.

7^{oo}. Wo, perquè a vostra custodia
vaig entregarlo confiat.

qui wo: perquè com ja he dit ara

tot quant naven dit es fals.

4° D. Guilleu!

Qui.

Mos homes d'armas.

si adelantau dos ba-
llestes y escoltau l'
ordre que t. dona.

Qui. Qui aneu a fer?

Qui.

(als ballestes)

Al costat

del portal de la capella
y obriut lo retaule llarch
apretant en la motllura,
trovarien a dins entrant
un cavaller que s'espera
portentlo aqui custodiat.

(los ballestes saludan¹⁰⁰

y sen van)

Ali. Ay pobre esperanza meva!

Qui. Ell dirà qui l'ulli al camp.

Fa. Ell dirà qui va portarlo.

Qui. Aquí l'portan.

Fa. Veguer...

(adelauntantse)

Toti

Ali!

(Ab veu que portan veis

a D. Pon en lloch del

Veguer.)

Ali. D. Pon?

(entre alegre al veu

que s'han equivat)

Exceua 11.

En mateyor D. Pons

comes le illas t' d' =

Pons Si, D. Pons que salva
aupis fetuo al amich lleal,
D. Pons que dintre'l retaul
al vequer ara ha trobat
y donantli sa armadura
donantli aupis lluire'l pas
y en compte d' ell jo quedarme
dins del retaul amagat
i' he salvat per cumplirhi ara
com deu fetuo un amich lleal,
y per dirvos al trovarvos

que sou nus vil, y nus cobants¹⁰¹
Vol. D. Pons!

Qui. Deixeu!

fo. Nostre honra

tacada així crida sancti.

Qui. Huro entregarlo a' vostre ira
quant jo ab ell tragi parlat.
Experen-me al pati d'armas.

Qui. Y nosaltres dos al camp.

sen van los nobles per

un cantó y Guilleim y

Fadric per l'altre.

Arn. Mentre no's treguin las bruyas
no davem en segu' un pas.

(sen ve)

Escena 12.

Elisenda D. Pons.

Eli. Es dir, donchs que l'heu salvat?

Pons. Calma, escolteu-me senyora.

Eli. Y gosa! Y diu que m'adora
qui vol mon nom deshonrat!

Pon. No, perque probaus no cal
que vostra honra es l'honra mia
y essent pris ab traidoria
vos deshonrabai l'matar!

Eli. Y ell, miserable ha fugit!

Pon. Fugir ell! quant poch senyora

lo noble cor que atresora
 conceixeu quant aipò heudit
 Aquí dels senyors feudals
 ha sentit la traidoria
 y veujarse d'ells volia
 de un à un y ab armes lleals
 y si'l cartell ha deixat
 y ara'l pont del Gurri passa
 ha sigut per l'amenassa
 de negarli mà amicitat.

Qui. Ben clar veig qui entre l'amich
 y l'aymada en vostre cor
 es rival del meu amor
 l'amicitat d'un enemich.

vos lo preferiu a n'ell
quant la sort a triar vos dona,
contra'l brill d'una corona
lo salvieu dins mon castell.

Y jo que veig que l'amor
oblidau, d'arrel l'arrencu,
per mes que si qui ab ell treuco
esgruma, fet lo ~~com~~ meu cor

Pan oli. Elisenda; entre dos vents,
com la pobre nau navega
qui obra'l cor o qui l'aplega
si hi lluytan dos sentiments?
Ell l'amicitat, vos l'amor,
partintsem per igual mida,

y no tinc sino una vida

y no puch dar sino un cor.

y quin amor Deu del cel!

y quina amicitat, senyora!

mort per l' un lo cor que plora,

per l' altre m mata l' anhel.

y si quant per est amor

esta amicitat sacrifico,

a n' al meu cor notifico

que ve a glassarlo la mort.

quant per aquesta amicitat

vostre amor en mon cor gelo

morir me sento y recelo

que ja la mort m' ha cegat.

si per vos li falta a n' ell

sento que per ell m'espalto,
si a vos per ell ara us falto,
de la mort sento l' sagell.
Y en la fosca nit del dubte
perdentme entre tants recels,
veig que'l brill de dos estels
en lo cel de prompte in subta
L' un del altre s' va apartant
mentres jo un dels dos segueixo,
y tot seguintlo advertixo
que veig l' altre mes distant,
y al ser que pe'l qui he seguit
al altre he perdut de vista
ab sols un perduda y trinta
l' ànima ven negra nit.

104

nit que no aclareix lo sol
al brillà ab lo treuch del alba
perque sols de fosca m salva
debs dos astres lo consol.

y per pò al dir qui acosteu
d' amich y aymada amorosa
las estrellas tremolosas.

que ab la venjanza aparteu,
vos prech qui ab igual amor
n' ajunteu las clarors suas,
perque m perdo sens las duas
en la soletat del cor.

lli. No, D. Pons, tot s' acabat
jo com en mon rich tresor
vull regnà sola en un cor.

sens par ti ve ab l'amirnat
Pero de des qui he vist clar
que en vos tant com mon amor
pot l'amirnat y l'favor
qui ell ha arribat a alcazar,
vos dich que si dant la ma
a un altre, per vos guardava
l'amor, perque ab ell pensaba
en un cor sola regnia,
ava ab la ma dave'l cor

a qui'l veguer me presenti,

molt resoluca
pero i conceix le lleyte
del seu cor

perque cor que amor no senti

pot de nou sentirne amor. 105

Pom. Y hont es donchs lo que m' jurabau
pur y sant y etern per mi?

Eli. Pe'l desencany mort aqui
gelat Pous. ; perque'l gelabau!

Ell brillant com rich estel
que crusa la blava esfera,
s' ha sorprès en sa carrera
de plomantse desde'l cel.

Pom. Mer Libre, ja lo Veguer
si'l podieu mata en l'assalt
aqui s' dona aqueix cor lleal

Eli A qui l' magi dret primer.
Si aqui'l de Gurb l' ha portat
ja per mi ha cunylent portant lo

Si ha fugit per vos salvant lo
no es culpa d'ell si heu faltat.

Pon No liscuda, per pietat.

El. Jo cumplir dech la promesa.

Pon Que ab lo vequer va compresa.

El. Que no es per ell si l'ha faltat.

Pon Y aysi olvidarme heu pogut?

El. L'honra ho vol.

Pon L'anior s'hi oposa!

El. Y mort ell, jo so la esposa

El. De D. Pons qui aqui m'ha dut

Escena 13.

Dits D. Miquel.

London Ah!

(admirati)

Eli L' vequer!

106

(loca d' alyria)
Pan Ell' ell aqui!)

Mig. Vos vou jurar aqui un dia
que vostra ma' i donaria

a qui m' entregués a mi.

y ara D. Pons m' ha entregat

a vostra ira presentantme,

ab vos ell cunpleix portantme

cunpleix ab ell lo pactat.

Pan Generos y noble cor.

per ma ventura i entrega.)

Eli Cunpliré, mes a Deu prege

jà qu' es sa ditpa ta mort.

Eli Si ell lo cor dava per mi,

be decti dar per ell la vida.

Pom. (que no la dareu rendida
mentres D. Pons viva aqui!

Mig que's lo preu del vostre amor.

Pom que no'l vull es ma resposta,
si vostra vida ell me costa
jo no'l tindrè' ab vostra mort.
No'l tindrè', perquè es lo cert
que jo aquí vos ho he portat,
y no vull felicitat
que aixir al darsen vos pert.

Elisenda de Monral

si ayo a sa ira o' ocorre
vos peijarà d' una torre
del seu castell senyorial.

qui havent de donar sa mà
 al qui aïpi us porta al suplici,
 haurien fet un sacrifici
 que, no essent jo, serà en vã.

Mig no ho serà, perquè sabré
 referir-te jo la història:
 de una amicitat te memoria
 y quant m'estima se bé
 pero entre aquesta amicitat
 y l'amor que li escrigia
 al vequer de Vida volia,
 ell per l'amor m'ha apressat.
 D'express d'aïpi arrepenitit
 ma volguet ara salvar-me
 pero es ell qui va portar-me.

com li traviat epigit
yo recelós ni he quedat,
y quant per la vida meua
la ventura de la seua
que perdia he escoltat,
pagant favor per favor
tornarli vull la ventura,
prenen vos venjanra dura
y deuli a mi ell vostre amor.

Per que ment per darmel creguen.

Eli. Callen!

Mis. (Promesa es promesa)

Eli Callen, no vull que ab grandesa
ma orabia aigui desarmen...
(No vull veuret elevar.)

perque bo' no t'apareixi's
 te vull vil perque mereixi's
 lo càrtich que t'vull donar.
 D. Guillem!

Escena II

Dit D. Guillem.

cuata honor d'armas
 que'l segueixen)

Pom. Oh!

Guill. Lo Veguer!

Pom. (Tot d'iva'l cor se m'abrassa)

Elle. Prenieu a D. Pom la esposa.

Pom. Jo.

Guillem vol anar cap
al Veguer y ella l'anti
seuyatantli y dientli)

Oli. A D. Pons, me dit pruné.

Pon Seuyora? -

(wo vol donade pero
volutat pel, creatu
balleteru que lo
faut cedir y lo done
a Guillem)

Oli. Demela a mi.

(Don Guillem la
dona y elle la deyo
quoy se dient ab
calma.)

No creyent me prou segurs
devant d'arunitat tant pouva,
guarden D. Pous lluy d'aqui,
fins que fent vos jo senyal
pot deixar libre'l cartell.

Pou Aden.

Miq. Aden. (encainant)

Pou. (et l'escude)

Si mort ell,
ay del cartell de Moural!

anantseu ab los cratie
balterter, y D. Jui-
llen etc etc com
mes entent ayi.

Escena 14.

Elisenda D. Miquel.

Eli. Ya estem sols, al fi he pogut
mirans aïpi cava à cava!
al fi aquí la sort avara
darme aquest goig ha vingut

Mi. ¿jo beneheixo 'l dia
tant dit pòs pera 'l meu cor,
ja que eu ell dant me la mort,
vos puch dar tanta alegria.

Eli. Sabieu perquè eis frenesi
aïpi a l'ira m'abandona?

Mig. No 'l sabia; mes fa estona

me l'ha dit D. Pons aquí.

El Reposa aquí qui'm pregaba
que venjeri jo l'honor seu.

Miq també aipi descausa'l meu
y la mort tot odi acaba.

per po'm glassa l'afany cruel
de continuar esta guerra,
vos lo venjan en la terra
y ell dos ja s'anou al cel.

Al cel, hont tot es perdó
y amor etern y esperanza,
donenli en bloc de venjanza

Elisenda una oració

Mes per ell lo roser blanch
que al entorn mirant m'eu canto,

vega una gota de llanto
que no un regalim de sancu.
Lo meu es vil, pur lo cel,
l'home es odi, Deu pietat,
lo que aqui just s'ha pensat
es injust dalt del blau cel.
Oracions plors y pietat
van al cel per ferse estrelles
y desd'altli guian belles
nostre camí desditxat
venjansas, odis y sancu
sas llums esborran divinis,
y per un camí d'espines
cayem al fons d'un barranch.
y si aconsellat l'Infern

111

venjansa in deya aquest pare,
Com pot may dirvos ho ara,
que l' aconsella l' Etern!

Alí. ¿ Us penseu aïxi escapar?

Mi. No'n tincu sinquera esperansa,
que no sia per venjansa
y aneu-me al punt a matar.

Alí. Ni aïxi calmare'l rencor
ab que contra vos m'auimo.
Yo vos odio!

Miq. Yo vos estimo...
ab tot l'amor del meu cor.

Alí. Vos!

Mi. Yo, si, per desventura
quant vostre odi no sabia

ni en D. Pous ne corripia
l' amor qu' en ell es locura.
vos vegi y vos vaig amar
ab tota l' anima meua,
que ara per deditxa meua
pot mori avans que olvidar.
y en silenci aïxi adorant vos,
fins que lo concell de Vich
pogueri serne vostre amic
vostre odi aplacant vos....
Envejava a n' al juglar
que en vostre castell trobava
perque ab trovas que cantava
prop de vos podia estar.
Envejava al falconer

si a cassa us veyá algun dia,
 perquè ab son falció podia
 mes que l' amant cavaller,
 y en mon delirant amor,
 quant ab lo séquit passaba,
 fins a n' al portje envejaba
 que vos duya'l rossich d' or.
 Era un amor que i tancava
 sens per veure'l deixa esberla,
 era la mitida perla
 que la petrina ocultava.
 Richi estel que en un cel forch
 ningú veyá y en va' lluvia,
 vessó d' arpa que i perdia
 en la soletat d' un bosch.

sols la esperansa alentava
flor qui auri creïcia pura,
y en lo plor de ma amargura
lliri d'aigua'l rebaixava.
y en mas esperanzas follas
volia viure prei d'amor,
mei que fos per mi aquest cor
la cambra de las argollas.

Figureus sent veritat

quant qui es cert lo cor vos crida
com na de voler la vida

lo cor que aqui duch tauca.

Privat de quant idolatria

la a qui jo am ama al amich

y per vos sò un euenich
 y en guerra citem en ma patria
 D'ent ideal las flors divinas
 si enbarcers per tot y espina
 las voltan per desventura.

Ah! no, no... deulas aqui
 pot sens clavarren cullirlas
 y si pot, D. Pous tenirlas
 constantme la vita a mi,
 si l' matarn aplaca en vos
 aquesta set de vengansa,
 si morint tinch esperansa
 d' un sol recort amorós
 y si ma mort calma l'ira
 que per mi us inspira Vich,

amb cor lleal deid' ara us dich
seguint l'afany que mi inspira
que mentre in deipi'l dogal
sols de vida una esperansa
benehiré vostra venjança
en las forcas de Monral.

Qu. Oh! Santa ja per pietat!
Vos volia jo indefens
y veniu dels sentiments
mes lleals y nobles armat.
oh! callen, no us vull sentir
temo que in convenceriau,
y no ho vull. Vos sols deuriau
callar, combatre y morir.
La espasa.

(que le desuayri)

Mi. La espasa.

Eli. (prenent la seva)

Mi. Pero es sols pera vendre-la!

Eli. No volem ardit tenir-la

Mi. Sempre aïpis per vos caurà.

(y la tira al peu d'ella
ab calma)

Eli. Com donchs vos davè la mort!

Mi. Com volguieu, pe'l cor que abraça
l'acer de la vostra espasa
serà un fret consolador.

Eli. Y aïpò havem de mi pensat?

Elisenda no assassina.

Mi. Lo qu'ella per mi destina

sempre es, la felicitat
Eli. Oh! aquest home tornaria
mon odi encara en amor.

D. Guillem!

Miq. fins son rencor
veu per mi es que m'extassia.

Escena 15

Dits D. Guillem,

detraí Arnengol.

Jui Senyora --

Eli Vassalls d'abusona

per pendre al veguer de Vich

(Guillem se retira

saludant.)

Mig
Eli

Ohi.

115

chipi acaba l'evenich
que l'acer al batres dona,
mes qui ell voleu lo dogal;
mei que mort l'heal, de l'honra,
troventa donchs aprentosa
en las forcas de Monral.

Mig

De bellmunt verge Maria
compareme ab vostre amor!

(sent un reliquiari)

Eli. Ohi qui heu dit!

Mi.

Crida'l favor

de la que ls meus passos guia

Eli.

Y est reliquiari d'argent?

Mig

Es recort sant d'una mare!

Eli Y aquest predi qu'havem dit ara?
Mig El to predi d'ella?

El Al moment
torneulo à dir per favor
per si es que be no l'entia.

Me. De Belmont Verge Maria
amparamme ab vostre amor.

Eli. Oh. Armengol.

Arm. Senyora.....! (que ara he sotit)

Eli. Guarda
al vequer fins que marxem;
sàlval quant ja l'uy signem,
y l'liurà à D. Pons retarda

Mig Mei perquè ara obren així?

Mig. Perque?

Eli. En ordre seva!

(Muytant, mirant lo roser)

Mig. Mes...

Eli. Vener.

Mi. Oh!

(ven vo' ab Arnau)

Eli. Mare meua!

vo habeu veusut ab mi!

Escena 16.

Elicenda D. Guillem. vassalls.

Entran calorosa y que-

dan sorpresa d'venir a

Elicenda sola.

Jui. Lo seguer!

Oli

L'he custodiat

(no pudent parli a'itad)

y no in cal ja vostra esposa. --

(oh! Deu meu, lo front mi abrassa

qui. (qui es lo qui aqui haurà passat?

Oli. Vo haveu complet comi cal
missió tant noble y honrosa
Deu l'assalt y es vostra esposa.

Disenda de Monral

(veu ve)

Qui. (oh! L'ha salvat! L'ha salvat!

Mes diu del castell se trova

quedat y donamen nova

dalt la muralla apostat.

Yo ab ella vaig ara a Vich.

117
si'l Veguer-te de salvarse
quant creurà aquí sol trobarse
lo salvarà'l seu amich:

tu al veure'l fesme senyal
y l' com ha de ser atina:

com sempre tochi de bocina
y alsà'l pendó de Monral.

(lo vassall indica que
obediirà y desapareix,

per la porta de la torre)

Ya esta tot aparellat
y esperant lo seny del lladre,
treu los cavalls de la cuadra.

(toca lo seny del lladre)

lo seny del lladre, al combat,

neu va seguint deli seu
pel cantó que envinça.

Escena 16.

Gran. los freres d'avan.

Gran.

sunt y després d'haver

nirat per tot diu ab

molta precaució

ni ab lo frepitz del avis

y al serhi. - aquesta es la guerra,

nià al puuyal, habit a terra

y es vortre el pont llevadis

no per llà, per quest cantó

ahont poch homem d'armes peya.

En travar seu van pe'l
pont llevadi.

Yo vaig a veure que feya
aquell grante ab lo pendó.

(Sen torna ab precaucio
per tant n'abia sortit)

Escena 17

D. Miguel. Pons.

Mig. Mes qui us ha lliurat?

Pons En Joan

que ara aqui es la Providencia.

Desde'l moment que

ells surten se ven en

la muralla al vassalls
de D. Guillem que cau-
telosament los va espiaut
y seguint desde dat cami-
nant cap al costat.

Mi Ho, primer que la clemencia
d' aquest secret vull la clau.

Pon. No: salveu-vos per pietat!
traidor als meus jo us ho dich,
los senyors assalten Vich
y vos deuen se al combat.
perque en mitj de la batalla
hont may falta'l cavaller
no vol l' amich que'l Veguer
no s' presenti en la muralla.

119
Uli. Y no m' ho havenu dit abans

Pou. Per no fer traïdo al amic.

Uli. Oh! si, si, l' Veguer de Vich

denuncià ab los vigatans!

Y allí vostre valor fer

trovava si el triump i dona

entre las cendras de busona

las cendras del seu Veguer.

Pou. A qui es com vull vostre cor.

Uli. Mai seriu prompte

Po. Jo us ho so el guia.

vau a marxar quant

apareix lo vessall dalt

lo muralla y clavant

lo pendó loca lo bocina

Mis, Pon'te a Ali!

De prompte darrera

l'vassall i alce grau

donantli una puuyala-

de l'eten.

Gra. Aripis mort la traïdoria!

Mis que passa grau?

Gra. Que's ben mort

y que no poden fugir,

pendo y tode eran la senya

que ab qui aripis en morir i enpenya

debiari els converir,

y ara voltats lo castell,

tornau aqui per la mina,

desde l'arbreda vehina

D. Guillem y homes ab ell.

Mi Y creu deturar-me aijis!

Pou. Pel cel Veguer!

(Abraçant ab ell violen-

tament de manera que'l

Veguer no pot desfer-seu

per mes que fa.

Grau Conteniulo!

Mi. Pel cel D. Pous.

Gra Deteniulo!

En aquest moment se

ou un toch de bocina y

comensa a aixecarse lo

pont llevadi.

Gra Ah!

Ho de morir (ab goig i riuus)

Pou. Que es?

(lo pont jaia magister)

Gran. Lo pont llevadis

Mi. Per el cel que's va ja a taucar.

Pou. Per ell qui es la mort segura!

Mi. Que m' deshonra qui m'atura.

Pou. Perque aigui vos vull salvar.

Mi. Deixeu!

podentse desfer d'ell

corr. cap al pont y al arribarli

y trobantlo ja alsat se delira

videntament figurant que

anabo a cammar al fons.

Ah!

assitles, sussumensa.

Pau y Gra ~~inmensa~~ tancat!

Mis ~~inmensa~~ Alsat!!

Oh! malehida!

Pau ~~inmensa~~ no.

Mis ~~inmensa~~ Malehida

D. Pous la vostra amistat!

Pau Oh! ~~inmensa~~

Mis ~~inmensa~~ Una escala!

Grau ~~inmensa~~ no pot ser!

l'aigua baixa umplint ja li fossos!

Mi Oh! Vich! Vich! Si no s'fa trossos

es bronze l'cor del Veguer.

...ab de ...

Creua ultima.

Los mateixos Armengol

al fi Guillem seguit de ballenters...

Ab. (Oh! Gran. salvat per pietat,
D. Guillem ha sapigut
que tu allavoras l'has venut
y ara ab los seu torna aviat.

Gran. Mes per hont, alsat lo pont?

Ab. Per lo canui de la mina.

Pen. Ya lo sent que pujau

Mig. Oh!

Ab. ... Vira.

Yo puch salvarvos!

Pon . Per hont?

Don. Dins d'aquesta torre hi ha
un altre mina ja abstruida;
trayem los rocls desseguida,
va a Jurb y vos salvara.

Gra. Daixenhi vosaltres dos.

A dos vigatans que
en aquet moment passen
per seu colat y al sentir
le ordre desaparixen)

feuhro mentres los detinch.
per dany temps y despres vrich
per salvar me junt ab vos.

(y desaparixen
menor argol que ha

entrat en lo torre. tanant

la porta darrera d'ells en

lo moment en que obriutes

la rima d'enfrunt aparer

D. julien y los seus

qui oh! ell mateix se in ha tanat

seus sortida.

y ab sos soldats se

precipita cap a la porta

de la torre quant tot

d'una aparer gran

en lo personal sorpresant

un roch immens davant

la porta los dete horro-

rosati!

Ab. Deu no no fassi.

Gui. A ell!

Gra. Currera!

toh oh!

Gra. L' que passí

rota'l rochi queda aplastat.

Gui. Miserable! fletpas!

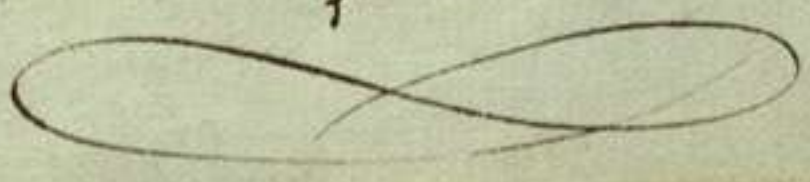
Los balletes disparan y
las fletpas las reb lo pedrerat
sem ferit a gran.

Gra. oh!

Creyen las pedras tant fluijas!

Ab. D. Guilleim, aquestas bruijas
li-han de ser la perdició!

fi del 2º acte.

Some of the best

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

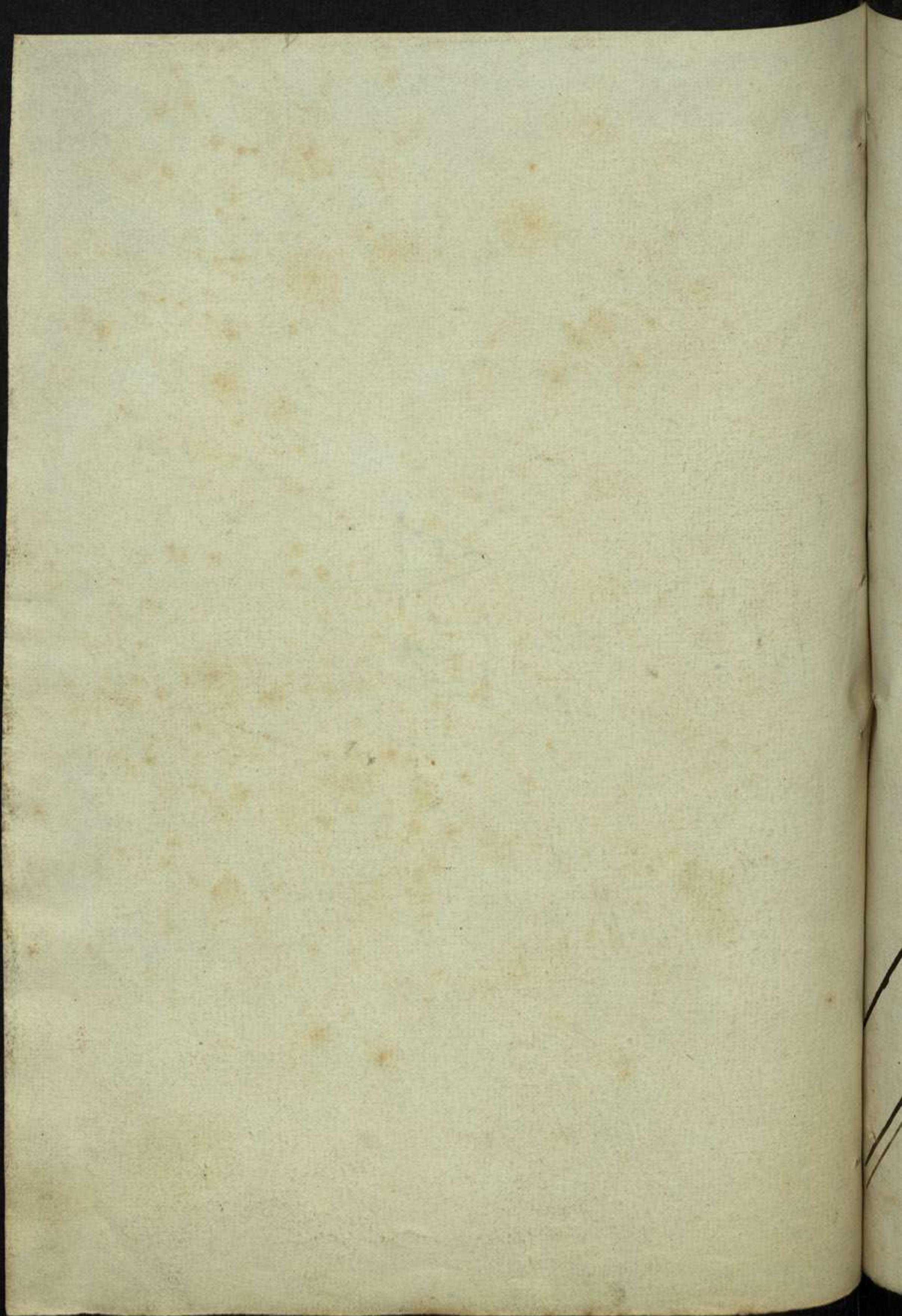
of the

of the

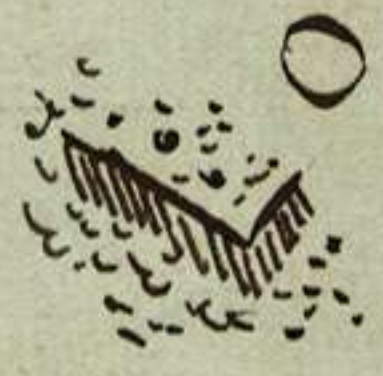

10-2.

Drama en tres actes
original
de

CONCELL DE CASTILLA.

D. Federick Soler
(Pitarrá.)

Acte tercer.

1814.

COMPTON

Lo Concell de Vich.

-
Drama en tres actes

Acte tercer.

=

Handwritten text in red ink, possibly a signature or date, located in the upper right quadrant of the page.

Faint handwritten text in the middle of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Faint handwritten text in the lower middle section of the page, also likely bleed-through.

Acto 3.º

La mateixa decoració.

Escena 1.ª

Armenjol. Grau.

Gra. Donchs que hi vols fer? aquí veuràs;
ahi el castell era vostre,

Donchs avuy ja hi som y es nostre,
cosas del mon, que hi faràs?

Armen. Pero com? Perque ha sigut?

Si jo fins crech que somio!

Gra. Es qui aïpò era un desafio

Y ta mestressa ha perdut
Després que'l ^{lo} Veguer mon amo
vaig salvar ab son company,
jo seguint sempre ab afany
dels acudits que jo m' tramo,
vaig baixar per dins la Torre,
vaig fugi ab ells per la mina
y camina que camina,
fins que vam trepitjar sorra,
y vam nota, al trepitjarla,
que ja eram a passa'l riu,
cay dels tres per cay motiu,
vã di per re' al altra parla.

Am. Debian semblar tres muts.

Gra. Eram tres homes prudent

et llavors pe'li seus intents
 los dos nobles, resoluts...

Ab. Los dos nobles?

Gra. Si. D. Pons

D'Altarriba y lo Veguer.

veyas si me se'n pot ser!

tot, nobles y dels bons

; que't pensas que no i es noble
 si no essent senyor feudal?

Ab. De no creya.

Gra. Donchs creyas mal.

Lo veguer n'estant y doble.

Aixis es, que, com ja he dit

al se'ls dos nobles allà

D. Pons va donar la ma

al Veguè, y tot entritit
va dir: desd' aquest punt calla
l' amor que sento per tu;
ava, lliures, cada lli
dugui als seus a la batalla:
va di y varen encaixar;
D. Pons va torna enderrera
l' armó y jo per la darrera
fis a l'idi no van parar,
y tot just de la muralla
guarniam los pedregals
quant veyem ai n' als feudals
que ja no presentan batalla
Prou que ho se: y que la manava
la puilla del castell.

Gra. Y D. Pons, com ella, ell
 als vostres entusiasma,va,
 Mes ni tot lo valor d'ella
 ni'l valor d'ell va bastar;
 Los de Vich varem guanyar
 tant bé y ab tant bona estrella,
 que baixant per la muralla
 al volé ells assaltar Vich,
 no vam deixà un enemic
 viu sobre'l camp de batalla,
 vam fè als feudals presoners,
 los vam pendrer los peridom
 y perque aquests barons
 vejessen si som guerrers,
 ab la batalla campal

no varem acontentar nos
sino que vam ajuntar nos
y vam assalta Monral
perque los de Vich volien
al castigar la malicia
que aqui's fassi la justicia
ja que d'aqui'l mal veiem.

Ara Donchs es a dir que'l concell.

gra. Ara es a dir judicant,
judicant y sentenciant.

Ja n'han penjat un parell.
Ara... pero no sent presonera
la pnbilla de Monral
ja no haig de temer cap mal.

Ella ve per la fallera
de que D. Pons esta pres,
y com es cosa sabuda
que si de parer no muda
ja ls dos s' havian promis,
venim per si pot salvarlo.

Gre y tu t' han deixat pescar
venint la aqui acompanyar.

Ar. Massa que ho se, pero fill,
jo ali ab tot aquell gavell
me vaig queda aqui al castell
y al punt de veni'l perill.
el anant lo si assaltar vosaltres
veig que la pubilla arriba
y dui: han perdut, so viva,

pero navem perdut nosaltres.
y navem de deya' l castell
perque' l venen à assaltar,
tu Armengol, à acompanyar
me vindràs com à mer vell,
y vam fugi ab dos cavalls
ella y jo, quant al se à mi' hora
que fugiam, ve un que plora
dichent un de sos vassalls
qui era D. Pons presonè
y aquí va entrar la fal·lera,
y aquí us tens tornant envera
per salvà aquest cavaller.
y ha vingut tot difressat?
Ar. Tenint por d' una lunyina

Gr.

Ar.

Me prés una barretina
 y'l que veus y ni'ho he posat.
 Gr. Veniu com parlamentari
 y aipò us salvarà potser.
 Calla!

Ar. y aipò?

Gr. Es lo Veguer

Ar. Donchs no signum ordinari,
 (Miquel)

Escena 2^a

Mateyo Miquel

Mi gran!

Gr. Senyor.

(descubrintse li don)

Miq. Ah! vos aqui?

(surprès veient a

Armenyol.)

Ar. Y ab la noble baronesa.

Miq. ebb ella?

Ar. Si.

Miq. (oh! sorpresa!)

Y com heu pogut venir?

Ar. La vertit de vigotà,

Ella ab un vel ben cuberta,

y buscant la part deserta

que nullo aqui us pot portà,

heu vingut sens que ni un mot

vos diguessim dius ni fóra.

Mi (Oh! una dona quant adora
se sent ab forsas per tot.)
y ahont es ara?

Donc A la creu

t' he deixad. aguellada
y resant, perque apiadada
la vostra anima a sa veu
li concedeixi el favor

de una audiencia.

Mig. (Y no demana

la que sab que en mon cor mana!)
ves y que vingi.

Donc Senyor...

Mig. t' he dit que vingi aviat!

Donc Mes si alguna bruixa fes

que'l poble la conegueri!--

- perquè l'han vinta al combat-

y us volgués mata a tots dos

jo tinc por.

Mig

Si: mes segura

viudrà ab tu.

(A gram)

si algú nos detura,

conseqüentla fos qui fos,

digas que'l Reguer de Vich

la protegeix y ampara,

y que sols olvit vull ara

que's ja venzut l'enemich

Oh! no, no, anant ab ell ray,

com'que lan bruijar l'ajudau.

Mi. Mentre les ordres no's mudau
amaguenos.

Av. ay! ay! ay!
volem dir donchs que potser

Gr ja! ja! ja!

Mi si't vejessin
no fora estrany que't vejessin
com a' civiat del cap printer.

Av ay! ay! ay! ay!

Gr ja! ja!

brmengo!

evitant lo guant va per
partit.

Av.. Me cridas?

Gran Vira,

Armeurol i hi a costa
y gran trayent li la gorra
li diu.

Deixa aquesta barretina.
Si ets cobart no ets català.

(Si puen la gorra guar-
doutre al cor de la moute,
y Armeurol seu va)

Escena 3^a

Miquel Gran.

Mig
Gro

Sen dit, Gran.

Oh! per dir cosas

ben ditas veniu a mi.

Mi. Y per ferlar, perquè alii

ne vas fer de portentosa,

Gra. Y oh! si magis fet fret,

perquè jo en sentint calor,

ja ho sabem, soch home mort.

Mi. Soncar ab calò ho has fet.

Gra. Però y vos? Com es qui esteu

mestrit, avuy qui es lo dia

de que tot siga alegria?

Mi. No'n fassin cas, es fat meu

Gra. Mes que?

Mi. No ho vulgar sabi

y lo vel qui alsabas deixa,

si al etyar per sort i esqueixa,

mes mal al cor i ha de fer.

Sols per mi + suplico això
que si la meua desventura
no augmentis, ab la amargura
de que't veges trist per mi.
Y no hi ha per sort de Vich
esperanza de bonansa?

Gran.

Mig.

La meua sola esperanza
es lo dant d' un euenich.

Vés, y mentres de la creu
dus aquí a la Baronesa,
ves si es l'ordre ben compresa
y si D. Pous ab mi's veu

Gran.

Mes si jo. -

Mig.

Obeheipme y vés!

Gran.

Sort perduda y malhaurada!

per sentirli mia riallada
 ploraba jo sempre més.
 (seu ve)

Escena 6^a

S. Miquel

Miq. Pobre gran! Perque estich trit!
 Natural es si comparava!
 Ell me veu com me veu ara
 y m' ha vut com aus m' ha vut.
 Ell m' ha vut quant era l' cor
 camp preuhat de la alegria
 y ara m' veu l' se' l' non dia
 ja arrasat com cap de mort.

Ell no sab que mes sangrent
que l'assalt en la muralla
las passions ni nau dat batalla
xafant las flors y'l ferment,
y si ma'n queda ab afany
per demunt, passant, la alcansa,
al enterrar ma esperansa
lo seqnit del desengany.

Escena 7^a

D. Miguel D. Pons.

Pons. Amich meu!

(abracantlo)

Mig.

D. Pons.

beneixo fins quant m'aterra
 si m' dona al fi de la guerra
 lo goig de que no ho veig mort.

Miq. De neu unitat com catalans;

mes la sort de las batallas

Pom. No; la sort, en las murallas,

la sort fou ser vigatans.

La sort fou sentir encesa

l'iva diu de las entranyas

del nostre arbor l'escamesa.

La sort fou quant las onadas

van bañar furients y locas,

poden convertir en rocas

los coscos per las llansadas.

La sort fou fevros connoure
sanchi hont li va par compresa
de la savia montanyesa
que l'arrel diu al cor del roure.

La sort es, com jo ara vos dich
ser tant fort com las murallas,

la sort es diu 'l cor de mallar

la sort es ser fill de Vich.

Mig Quantos cops de vos he fugit
quant vos veyia en la muralla!

Pon Mes vos no heu vinta la batalla
com jo de baix com he dit

Esteis l'exercit feudal

tot al entorn per la plana,

ho ha manat la capitana

y no hem llesat al assalt.
 el so de trompas guerreras
 y estendarts llulintne com galas,
 hem agafat las escalas,
 hem preparat las pedreras,
 hem batut ab furia i mun
 hem vist que no us contestaban
 y que d'anyò us espantaban
 havem cregut ben segur.
 Silenci hem manat llavors,
 y hem avançat en silenci,
 l'assalt diu ella comenci,
 y han palpitat tots los cors.
 Ni se sentia l'trepitj:
 la lluna lluhia en las galas,

hem apoyat las escalas,
no hem respirat de desitj,
y quant ja davant l'assalt
vehem ratllas carmesinas
de las vstras barretinas
que i apareixen a dalt.
no fa un crit com aquell crit
la tempesta quant udola.
era lo troi que rodola
pe'l Montserrat sent de nit.
Y com si est crit fos l'hevalt
de eternitat y de venjanza,
ha comensat la matanza
ab la defensa y l'assalt.
Lo terrerrenol per tot

corria ls murs fent a trossos
 y ls morts cubriam dels fossos
 ja l pedregam entre l llot,
 passau la escala ab treball
 si alguns prijan ab las manas,
 los enfilaus de corassas
 van rodolant fesso avall;
 van batentse, aixis irats
 ni tant per per ello esgoire
 y jo he vist escala en l'aire
 ab los guerrers agafats
 oh! quin burgit! Deu del cel!
 Las fletxas bruscint passantre
 las llambordas rodolantse
 la pols tapant com un vel

las llansas fent com canyars,
los pendoris tots ondejantse,
lo somaten, par may parantse
l'espruitament de tants darts;
y en nitj de tal confusio
y ayo y crits y prechs y tochs
y rodolament de rochs,
sentim com una venio,
vegem bairpa un mur brillant
qu' es ja dels nostres las ruinas,
darrera els las barretinas
confonentse y rodolant
y despres de un quart als fossos
abrahorcentse o veuent alt
o be flama o be pumjal

o be rochi o be home a' trosson

lo brujit de bititat

ha cedit: la mationada

o ha cupecat pura y rosada,

tot vich victoria ha cridat,

y entre repichs de campanas

y canitarelas d' aucells

y els olors de richs ramells

de las mortas de la plana,

quant lo sol ha estat ben alt,

com del cel, encesa teya,

ha mostrat que ja allí jeya

versut l' exercit feudal.

Miq.

Ohi. gracias, gracias, D. Pons.

Pom

Com ha estat forsa enques diga.

Mi. Y llealtat aipis ni obliga
ai que us donga explicaci6n.

Pan Digneu.

Mij. Havent vos jurat
que jo'l secret no diria
deus de mi lo comprimia
fins en Vich havent entrat,
(De las emoci6ns d'avans
fatigat aipis pensaba,
y com res per fe in veitaba,
ni he entregat al fi al descans.
Per tenirla en cas aprop
ni he adormit prop de la
espasa,

quant en la porta de casa
me despertat fort un cop
no he dit res creyent que res
fora de tal cop la causa

quant tot repetintse ab pausa
han arribat fins a tres.

y al mateix temps una veu

penetrant y pura y clara

ha dit: Despertat, ja que ara
ten l'enemic aprop teu.

Saber vull qui in diu aixo,

salto. obro l finestral,

pel carrer de baix ni dalt

no's sent pas veu ni remó.

y creyent avir del cel
aquella ven ignorada,
la defensa he preparada
qui ha sigrit per vos tant cruel.

Pau No era per vos causa santa
quant Deu l'ampada aipi.

Mig. Sant Pau narboris aqui
vinguè un cop y dita tanta
li donà l'aculliment,
que tot Vich ara suposa
que es sa ven miraculosa
a n' aquell favor atent

Pau Y vos m' ho havem explicat
per si jo de vos dubtava.

Miq.

Lo recel mon cor miraba

Pom.

Tamay de vos he dubtat
y encara que sapigut
naquí que's deya'l secret,
may de vos creure que fet
ab mal art naquí sigüt.

Miq

Oh! Pous, tanta d'amistat
val per mi mes que la vida
que sens goig per lo afligida
serà, si no us veig salvat

Pom

Lo per ella y per l'amor
que aipí sia ab ansia espero.

Miq.

Home sou, no considero
que vos pugua abatre'l temor,
y dihent vos la vritat,

veig perill en que'l concell
no'm deïya à mi estar ab ell

perque sab nostra amicitat,
com me sembla misterios

el que à D. Guillem escòltiu
y per Vich libre aïxi l'òltiu
mentre nos retenen à vos.

Pom. També per ell. grans dolors
preveu l'ánima endolada.

D. Guillem te la mirada
trista y fosca dels traidors.

Deu ho vol, si m'és fatal
ampareudo en esta terra

Uig. Sagrat per Vich dalt la serra
serà'l castell de Moural.

Escena 8^a

D. Pons, Elisenda.

Eli. D. Pons!

Pon. Oh! Elisenda meva!

4: ha donat valor l'amor!

Eli. La ternura del meu cor
per salvar la vida teva
Del meu cor que coneixit
may naquíe'l que s'estimaba
fins ara que m'assaltaba
lo temor d'habert' perdut.

Pon. Oh! amor meu!

Eli. I quant veusuda

al tornar de la batalla,
sanguinejada la malla,
l'honra de guerra perduda
y abatut de tots l'honor,
sols he pensat, vida nua,
que per desdita perdia
la ternura del teu cor.

Pom
Oh. si, si, pobre amor meu!

Com jo sento y com jo estimo,
per pò que al meu t'aproximo,
mon cor estima a i' al teu
Jo al pensar en ta passió
per lo plor que ara'l cortrenca
quant he vist volant las lleucas
del meu esquinsat perdó,

sols he vut plorant los braços
 demuats de nostra ternura,
 sols he vut per desventura
 sens abraçar-me los braços.

Clí. Cipi ha estat ab mon honor
 y ab ma ira y ma venjanza,
 quant perduda la esperanza
 caigui ab mi al mar del amor,
 tot en mi amor s'ha tornat
 diu d'ell tot dulcificantse,
 que perdut tot va destriantse
 diu la seva immensitat.

Pom. Y has calmat per mon amor
 fins ta venjativa furia?

Clí. Si: perque ara fora injuria

fius per la sombra del mort.
Perdono, mare, ho decretat!
Secret que no pots saber!

(A Pau)

Dia un escut per mi'l Veguer
que si ~~expuntam~~ mas sagetas
Y est escut es l' amistat,

Pau.

tu, d'ira fet lo cor brasa
me vas fer pendre la espasa
pera matarlo en combat
y ma espasa no ha pogut
enrojirse ab sancu preciosa,
Es una prova amitosa
que da al amic le volgut.

El.

Ohi no, D. Pons, no; es encara

mes providencial lo fet.

No puch dirtho: es mi secret

que no m perteneix encare.

Ara penseni mon amor

en que ta vida s'oblida!

Fà vida, Pous, qu'è la vida

de la vida del meu cor!

Pous.

Y que m fà si mi morir?

que m fà si mi si això sentia

y per sort meva moria

podent sempre això sentir?

La mort! que vinga la mort!

Moro avuy rich d'esperanza

y tal volta retardantse

morirè ab la mort al cor.

Oli. Oh! no: recorda la història,

Las campanetas, son flors,

si avans tocavan à mort,

si han posat à tocà à gloria?

Y si à tocà à mort ja van

cava per nostra derditxa,

per nos plors cambiantse en ditxa

prompte à gloria tocaràn.

Seguint del somni l' recort

seguiràn be aïpis sa història.

(Las campanas de la Seo
se posan à tocà à mort.)

Loda Ah!

Oli. Si, sent? tocan à gloria!

Pan wo!

Oli.

Oli'.

145

Pom

Escolta : tocan a morts.

A morts si... Oli' no: que hi toquin.

(acudint una veia y horrorisante)

Oli' com al toch qui he sentit,

fiu ara no han acudit

recorts que tem que m'aloquin?

La vida! No: si de mort

salvem la seva y la teva

jo m' perdre' aqui, vida nova,

en la soletat del cor

Tu a un rival ab fe' has promis

la teva ma desitjada

y li has de dar si salvada

ne fos la vida dels tres.

Oli. Oli. es veritat.

(Desesperado)

Pom. Y sent igual
lo crim qu'ell feu al meu crim,
si'l meu perdó conseguim
logrem lo d'ell tom fatal.
No, no! que vinga la mort
trencant irada aquest Masson
Primer la mort que en los braços
viuret jo d'un altre amor!

Oli. Malchit anhel de venjança
que així ma ditxa ha trencat,

Pom Malchit anhel de pietat
que així mata ma esperansa

Oli. La vida es ser d'ell esposa!

Pom. La vida es darli jo a. n' ell.

Eli. La mort me prent cor tan bell!

Pom. La mort la glassa amorosa!

Eli. Que fè en la lluyta fatal?

Pom. Que fè ab l'afany que supreixo?

Escena 9^a

Los mateixos D. Guillém

Guill. . Salvar vos!

Lu2. Ah!

Guill. Y jo cedeixo

tot los meus drets de rival

Pom Vos?

Guil. Jo, si: ha tocat a morts

de dalt la seu la campana
y en las foreas de la plana
si han escrit ja nostras sortos.
Yo en aquets suprens moments
crech la Providencia fesa,
me sento l'ànima presa
del mes cruels remordiment,
y veigent l'amarch dolor
de vostra vida salvada
per veure a un altre entregada
la ternura del seu cor,
vos dich: Elisenda, aneu;
lo suplicar no deshonra;
jo yós lo vequer de la honra
de si així humiliada i veu

nos concedirà 'l perdò
 calmant la nostra amargura,
 gosarèu de la ternura
 de aquesta santa passió
 y jo olvidant que jurar
 van un dia ser ma esposa
 vos veurè ab goig amorosa
 pujar ab ell al altar.

Eli. Ah! D. Guillèm! Nos salveu

Pan. Nos torneu així la vida

Eli. que sou noble 'l cor me crida.

Pan. Y jo he dubtat, perdoneu.

Guil. Lo Veguer.

(com si 'l sentís venir.)

Eli. Ah! Lo Veguer.

que no us veji junts encara.
Per Anem donchs.

Jul. (que in salvin ara
després ja se'l qui haig de fer.)

(sen van los dos)

Escena 10

Alisenda. D Miquel. Gran.

(Ella s'aparta i el s'aparta)

Miq. M'hi và tant gran com la vida,
no t'he moguis may de prop d'ella
y tot fallo del concell
veyam si'l se desseguida.

(no in deupa viure'l temor
de perdre tan rica preuda!

Oli. Me conceïeu?

148

(desubrintze)

Miq. Oli. Elisenda!

(Deu meu, que in sento jo al cor?)

Digueu, que voleu de mi?

Oli que no mateu ma confiança,
viude per la meua esperança
que'l concell me guarda aquí.
viude perquè in torneu l'amor
que aquí he perdut afligida;
viude perquè in. salveu la vida
qu' es la vida del meu cor.

Miq Oli. Calieu!

Oli. Veguer!

Miq. May més

si es qui així el voleu salvar
me diguen que l'heu d'amar
per el que succehir pogués,
perque fins sabent qui es ell,
al sentir ma gelosia,
cegat d'ira l donaria
a las forcas del concell.

Oli

Oli! que heu dit?

Oli

(burlesc en sí mateix)

Oli! no, no no!

No ho he dit... Es un deliri
que impensat... per dar un martiri
m'ha aconsellat la passió.
parlar y os juro escoltar
servi el cor y la conciencia.

Qui. Mes primer per la Clemencia
vull vòtre cor preparar.

Mig Digneu.

Qui. Mentre ira y venjança
mon trít pare in demanaba,
ma santa mare in besaba
sonrient sempre a una esperansa.

- No'l venjis no, filla meua!
ab dols afany sempre in deya!
ya la besada soureya
que jo tornaba a la seva.
Un cop qu' aixis me besaba
li'n du un patje un pergami,
L'obra, l'nira y al llogi
noto yo que s'esglayaba!

- perquè mare aquet fatich
li vaig dir plorant tot d'una,
Vina filla, en sent nit bruna
avuy hem d'anar a Vich.
La nit vingué; en silenci
per no ser del poble espiada,
y per un patge escollidor.
Lo camí va dir - comenci -
y per un sender antic
del Gurri en la salceda
era ja nit fosca y freda
quant vam arribar a Vich.
Un patge al ser al portal
no feu franquitzar la entrada
y per porta alta y quadrada

com de cartell senyorial,
 a una escala vam pujar
 ella y jo d'esglay nítj morta.
 al fi vam troba' una porta
 vam obrirta, vam entrar
 y en un llit de pilons d'or
 que encara a nos ulls resalta,
 varem veure una malalta
 que ja lluytaba en la mort.
 Oh! sols l'esprit de venjança
 pot fe' olvida' aquell moment
 de una llantia al nítj pendent
 arava'l llum apagantse,
 y en la fosca penetrant
 tremolosa i indecisa

feya brillà en la cornisa
del daurat lo tocli brillant,
los caires dels pilars d'or
y sobre'l llit que resalta
un roy besant la malalta
jà en los fatichs de la mort.
Oh! esclama, quant nos veji
ella en nütj de sa agonia
be fai qui en lo cel confia
si en lo cel confia ab fe.
Y besant ab sant amor
la cabellera daurada
del nin que al llit abraçada
la tenia entre amarch plor,
Miren, digni, Bavonesa
l'heren de la ira fatal,

que 'l castella de Monral

151

davant son cap te sospesa.

No! arrencant en amarch plor

contesta' ma santa mare,

heresa nova en la que ave

contempla aqui vostra mort

Puill vostre l'hermós fill

que 'l Ocaró te per contrari

posantli aquest reliquiari

lo salvem de tot perill,

y si 'l vejes may de mort

sols diga ab veu inspirada

De Bellmunt verge sagrada

ampareume ab vostre amor.

Mig. Oh!

Oh! 'y al nin ab mi abraçant

plorant deyan nostras mares
Abipis lo odiu dels pares
en amor succumbiran.

Mi. Oh! jo, com cubert d'un vel,
veig com hi eran, com sufrian.

Oh! Mes que jo cinch anys tenian,
Es que vos ho recorda'l cel!

Mi. Oh!

Oh! Mon cor s'ha desglassat.

Mis. Y ab l'amor qui ara vos exalta
heu vut al viu...

Oh! La malalta,
a quell jurament sagrat
de com germans estimarnos.

Mi Y aplacat vostre rigor.

Oli. Era un sigle pe'l meu cor.
tardá un instant á parlarnos
peva dirros: Desde'l cel
aiyi ho volau nostras mares.

Mig. Siga aiyor l'odi dels pares.

Oli. Fongas ja del cor lo gel
y dignem ab compassió
daut al cor com joia seva.

Germà meu!

Mig. Germana meua!

Oli. D'ava en avant tot perdó!

(l'abracen moment de
connoció y pauca)

Mig. Oli, sí, perdó. Si'l Concell
ava a D. Pons no perdona,

del mateix Rey la corona

me donarà el perdó per ell.

Pero el concell me'l donarà

Eli Terriu aquesta esperança

Mig. Sempre ha sigut ma confiança

Eli que el cel nos vulga amparar.

Mig. Callen.

Eli. Qui.

Mig. Es en gran que arriba.

Escena II

Mateixos gran

(ab dretal)

Mig. Gran.

Eli. Parlen.

Mig

Qui es?

Gran

perdonati!

Mig: Oh!

(en donant gràcia al cel)

Eli

Gràcias!

(id.)

Gran.

Si, tots salvats,

menos D. Pons d'Altarriba.

Eli: Oh!

(exclam)

Mig

Que has dit?

Eli

Verge piadosa!

Mig;

que ha perdonat lo Concell
altres caps, y no a ni ell?

Gra

Obriu com dich ho disposa.

Eli

Deu misericordiós!

Mi. Vira ab mi gran, desseguida,
O jo avuy salvo sa vida
o avuy morim junts los dos.

sen van los dos -

Elisenda abatuda, y plorant.

Escena 12.

Elisenda. D. Guillem.

=

Jui. Perdonats fora D. Pons!
Serà victoria completa
La esperansa à porta oberta
rebrà avuy man d'illusions
D. Fadrich te'l meu secret
y en son silenci confio,

perque jo en lo desafio
 que callis per sempre he fel.
 Altre obstacle era D. Pous
 y ma acusacio ara l mata
 Temo que l vostre m retrata
 lo goig de estar enuocions!
 Lo plan es ja combinat
 Comenseim. obli aqui que plora.

(Ven a Elisenda)

L'etran la porta a bon' hora!
 valor y serenitat!

Eli tots perdonat, menos ell!
 que per ell sol pot haverhi?

Guti Es baronesa un minteri
 que l sabem jo y l concell.

Eli. Vos?

Jull. Ho. Si, jo qui he donat
la que per dret ma d' esposa
me deviau amorosa.

Eli. quant la vida m' heu salvat.
Si heu accedit fa un moment

; qui de lo dit vos desvia?

Qui. Es que'l mal de gelosia
sols qui l' ha supert l' entent
per salvar la meua vida
arrancantlo del meu cor
he pensat que sens amor
la arrastraria afligida,
y ara veig que ni afligint me
ni sonrient puch suportarla,

vostre amor ha d'animarla
 perquè no vica morint me
 pensaba això quant l'estar
 que la ventura avia us roba
 ni ha donat a mi la prova
 ab que a D. Pous puch salvar.
 Darla perquè'l rival meu
 nuant ab ella h'vostres braços
 vos arranqui dels meus braços,
 grandesa es que may se veu:
 mes darla si m'juren vos
 que serien amant me meua,
 per salvar la vida seva,
 fent me així'l ser me d'itxó,
 es pe'l cor tant natural

qui avuy gora ell pau ditxosa
si demà vol ser ma esposa
Olivera de Moural.

Ol. D. Guillem!

Ju. Sempora!

Ol. Haven

parlat ja tot quant voliau?

Guil. Si esperant que respondria.

Ol. qui estich en que deliren.

primè à vos vos vaig jurar

que mà d'esposa us donaria

y mentres se m'espigia

may pensai lo dit factar.

Mes ara que'l meu amor

recobrar pugui salvantvos

sols horror me feu mirantros

perque aipis voleu mon cor.

Ju
Eli

Voleu Donchs que D. Pons Moria?

Primer que sense ventura

veurer per vos, ma ternura

viure plorant sa memoria.

Ju

Y heu tindreu per enemich

mentres trencats aquets llassos

obriven d'ell viuda l' brason

al noble Veguer de Vich.

Y jo sol veré l'odiat

y ell gosará la ventura,

mentres que en vostra amargura

no's ven qui ell l'ha sentenciat.

Eli

Eli

Guill Si, ell.

Oli. Mentiu!

Guill Si no dich

es perquè aïxi en Vich se pensa,
mort D. Pons per una ofensa
qui ha fet al Veguer de Vich.

Oli Y es cavaller qui aïxo^m diu?

Guill Y noble qui nos ho assegura.

(Devant Deu i mon llabi ho jura -

Pons.

(continua)

que com infame mentiu!

ab molta ira. Y Guil-

leim no troba con-

testa.. y esclama fent

un esforç.

Oscena 1^a

In matèixis D. Pons.

Jud. D. Pons!

Pon

Y agrahiin que es pasa
no porta aqui'l presoner
si no us dich parlant l'acer
lo foch que d'ira m'abrassa.

Qui

Veig clai, donchs qui haven sentit
lo que ha dat tanta sorpresa
ai la noble baronesa.

Pon. He sentit quant haven dit,
he sentit quant per ma vida
lo seu amor ne compraban,

he sentit com insultaban
una amicitat may mentida,
y ab tot l'odi del meu cor,
he sentit rebent per divors
que lo que he pogut sentirvos,
li dich us en dona la mort,
vos ho farei y repetir,
y ab la espasa que vos traspassi
lo cor, avans que vos glassi
lo fret que porta a morir,
al mitj d'un roure clavat
y escarnint vostra agonía,
ei tot qui vos coneixia
farei veureus assombrat,
perque vequin, com jo us dich

escupint vos a la cava,
 lo sol traïdor que fins ara
 s'ha vut al entorn de Vich.

Jui. M'heu conegut per sorpresa
 valdria mei que no fos.
 Mes ja qui es, fin devant vos
 puch parla a la Daronesa.
 Avuy D. Pons deu morir
 y jo si vull puch privarho,
 no oblideu lo recordarho
 per si aïpi us pot convenir
 Ho trich tot previrunt ja.
 no tinguen en rē esperansa,
 qui bē pensa tot ho alcança,
 sols jo, vos puch salvar ja.

Sols jò y son la condition
de que aïpi us salvi la vida
satisfaccio: ben cumplida
per tau deshonrosas rahons,
La promesa franca y lleal
de una amicitat respetuosa
y, ab l' amor, la ma d' esposa
de Elisenda de Mouroal.

Oli. Prime' l cel caurà a la terra
aus que vejen vos aïpò

Pou. Graciàs.

(a' Elisenda)

Jud.

Es la condicio!

Mes si voleu guerra... guerra!

(en vi)

Escena 13.

D. Pons, Elisenda

=

Eli. Oh! D. Pons, me glassa'l cor
la fredò ab que m'ho assegura.

Pon Pensem sols en la ventura
de nostre enllassat amor.

Morir jo, no puch morir.

Si tots los barons capdals

y ls altres senyors feudals

que com jo aquí han de venir.

Per el concell son perdonats,

¿què he fet jo perquè aiyi haverhi

purga, per mi, tal miteri?

El concellers van errats;

jo ho explicaré al Veguer;
ell per ma amistat procura
veura nostra deventura,
obrarà com cavaller,
y dirà al Concell de Vic,
responent de ma innocencia,
que sempre ha estat la clemencia
El joyell m'és noble y ric

Eli ; no, Don Pons!

Pon ¿ què volien dir?

Eli. Que'l Veguer vint ja al Concell,
y no torna amb el joyell
y l'escor diu que heu de morir.

Pon perque li fa di' el temor.

Oli . Perque aipin, amant, m'ho crida,
 Per veurem com durà la vida.

Escena 14.

El mateix i Don Miquel

Mig . No, perque vos ducte la mort.

Per . Oli.

(~~De~~ Veguer!)

Oli . Oli! No s'erra!

Quant estima no erra mai.

Per . (Aipò ni ompla'l cor d'esglai.)

Y veig son rientre la guerra.)

Mi . Quant jo, per vós protegit,
 de Monval, aus d'alt fugia,

al nuig del bosch, quan^{te} venia,
tot d'una, vaig se ferit.
Tornant en mi, en el retaule
fou quan^{te} vaig torna^{re} a la vida,
y poc^{es} fonda ma ferida
ni hi he dit mai^s d'ella paraula.
Quan^{te} al haber perdonat
el Concell a tots els nobles
demarrant-ne trenta doblas,
dins de jurb diu que han entrat
y han dit, com ara jo us dic^{te},
com de mi eixint en defensa,
que habiau fet vos una ofensa
al noble Veguer de Vict^{or}.

161

- ¿quina ofensa? Han preguntat
els cavallers, tots a l'una:-
Que a la claror de la lluna
haventse'ls sis apostat,
han vut com Don Pons pel bosc
una fletxa in disparaba
que ~~havia~~ va ferir-me i clavaba
havent-me estei en lloc ~~fosc~~.

Pan Meintiu!

Oli Oh!

Mi Origi, ab ven tant lleal
ho he dit jo, pel que m'iriqueta,
quan ~~ni~~ ni han dat esta sageta
de la marca de Moural.

Oli ¿De les meves?

Pom m. H. ? ; Dieu del cel,

: quina calumnia ! més fèra!

Mi, I' ha provat que D^{ns} Pons era

qui així in segúia ab recel.

En gran, dihent la veritat,

ha dit que van perseguir-me,

jurant tot que van ferir-me.

El crim de tot es provat,

y h' sis vassalls ademi,

per nostra mala fortuna,

a la claror de la lluna

vos van conceixe després.

Pon. **I** vós de mi així heu cregut?

Eli. **I** vós creieu que així siga?

Mi. Per més que a tant tot obliga,

ja mai creurho he pogut.
 No ho creck, i tant la innocencia
 batuda veig per malicia
 que no haventhi aqui justicia
 hem de ~~buscar~~ Providencia.
 La porta secreta, aqui!

Jo viuck tambe a'acompanyar-vos.
 Sent innocent, de~~ck~~ salvar-vos

perque l'cor m'ho crida aixi
 Oh; sou un angel, Veguer.

- Pan. Oh; sou un angel, Veguer.
- Eli. Tant avin que^a temps arriba.
- Miq. Anem!

Escena 15.

La mateixa, ~~el~~ Don Guillen i
 quatre ~~de~~ vigatans.

=

Guil. D. Pons d'Altarriba
Tot Ali.
Pom Vos?

Guil. - Sou mon presoner.

De la guardia del concell
capità mentres disposi
fius al veguer que i hi oposi
pujo a mandar en nom d'ell.

Pom. Al menys així haurà acabat
tot d'un cop tanta amargura.

Ali. M'entrego a tu, reyna pura!
Si vols tu tindràs pietat!

Pom. Etich a tot disposat.

Guil. Per lo que se juga ocorre
porteu-lo pres a la torre.

Cena última

El mateix, Gran i Brinyol.

Gran. Deixo aquí en llibertat.

Toti Gran.

Avi. (Quant jo dicto qui es brinyol)

Jui. I qui arpi mana al Concell.

Gra. L'ordre que ara has donat ell.

Qui al bon fi va, tot ho pot.

Juit. ¡Malatida sort!

Mig. : Es veritat.

Ali. ¡Gracies, gracies, Verge pura!

Mig. Ja el plor cambia en ventura.

Pom. El cel, al fi, nos ha arparat.

gra. És ben cert que ha estat ~~de~~ cel.
i ~~que~~ res més pots explicar-ho.

Ar. Ell ho provarà, contant-ho,

perque en re us queda recel.

gra. Quant jo a ri al senyor Veguer

tant desceperat he vint

corrent per qui fora truit,

no sabia ja que fer,

quant veient per ell fatal

que perdés Don Pons la vida:

- No hi hà més, dich, desseguida

cap al Concell, i a salvat. ~~que~~

- No es innocent, ni han respost

- que si - Que no - i ha provat

be sa culpabilitat

164
i no s' pot salvâ a tant cost.
; Pero no es ben trit que aïxi
morir de ga la consciencia?
Provat fin a la evidencia
ningu ~~has~~ ho pot contradir;
tenim ~~les~~ probes, i a més,
de la lluna a la claror,
sis nau vist com ell, traïdor,
del bosc ~~de~~ fugia després.

Jo, llavors, he pensat bé;
m' aturo, i crido tot d'una:
— ; A la claror de la lluna?
Si no'n feia, com pot sé? —
Ah, filllet de Deu, què he dit?
— I té ratió; això es veritat.

vingu hi havia atinat;
vingan els sis tot seguit, —
los no diuen, i han confós,
han negat el que juraben
i han dit que ells sols ho afirmaben
perque lo ho feyan fer vos.

Guil

Jo?

Mi,

que es providenciat.

Por

Ja pe'l cor no hi ha amargura.

Eli.

Ja, per fi, hem viut la ventura

Gra

Obediu, doncas, com cal;

perque es l'ordre del Concell,

per fi odiã crims com aqueixos,

que ara vosaltres mateixos

el portarèu pres ~~an~~ ell.

Jull.

(Encorregut)

Oh! No i obra aquí la terra?

Ar. ¿Heu vist les bruixes? Cucut!

Pon guerra, heu dit; guerra ha sigut,
i vos heu perdut la guerra.

Ar. (Veigam, sense bruixes, ara
si aquí passaria això?)

Mig. Ditxosa en vostra passió

podem ser, senyora, encare.

Jo guardari com recort
aqueta fletxa preciosa.

(No li diguen que amorosa
ja n porto un altre en el cor.)

Eli (De; l' olvit l' arrencarà.)

(Sornient)

Miq. (Ho dubto.) Ho, coltarriba,
pensen que una ditxa arriba
quant l' altre ditxa se n' va,
y si vostre orgull feudal
ha abatut l' host vigatana,
; qui més ventura demana
que aquest amor celestial.

(Memor diu com si
fessen alguna ma-
nifestació, etc.)

Ab. Ah! La festa, ja.

Gra.

El Concell

ho ha manat, entre ordres variats;
gran sortija, y luminariats
celebra avuy jorn tan bell.

166

I per Sant Pau Warbonès,
quant faréu la professió,
com en commemoració
de miracle tant entès,
els capellans a la creu,
al portal de casa vostra,
donàu tres cops, com a mostra
dels tres cops que ja sabeu.
Per això en les vigatanes
tant de goig es manifesta;
per això emeu tots de festa,
per xò toquen les campanes.

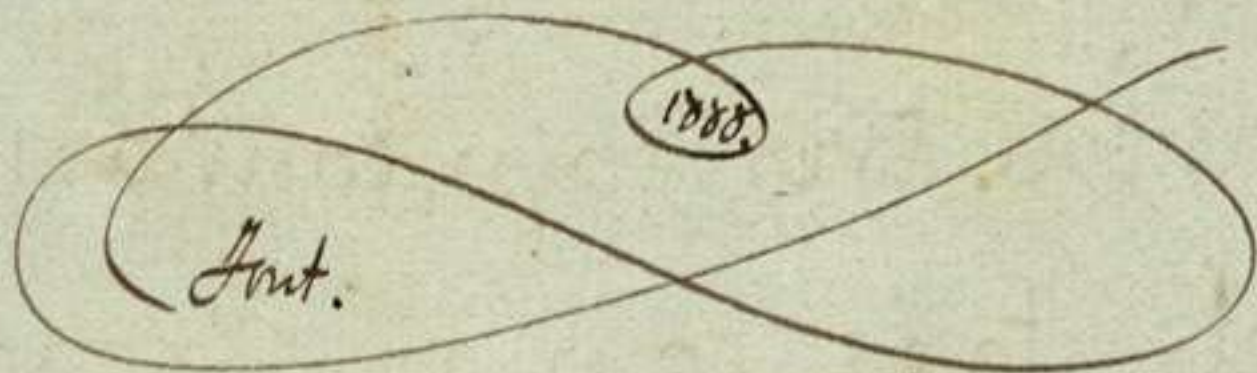
Eli

Per això i perquè la història
fan; així dels nostres cors,
si avants han tocat a mort,

ava ^{amb} ~~to~~ tots toquen a gloria.

Mig. I aipis, quan~~ts~~ del temps antic~~ts~~
els viments contin grandesos,
podran dir, entre ~~els~~ proeses,
els de^c aquest Concell de Vict~~ts~~.

fi del drama,

